

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра сучасної та бальної хореографії

МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

Програма
та навчально-методичні матеріали до дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальності 024 «Хореографія»
освітньої програми «Сучасна хореографія»

Харків, 2021

УДК 792.8.071.2.027.5(073)

М 65

Друкується за рішенням ради факультету хореографічного мистецтва
(протокол № 1 від 16.09.2021 р.)

Рекомендовано кафедрою сучасної та бальної хореографії
(протокол № 1 від 16.09.2021 р.)

Рецензенти:

Борис КОЛНОГУЗЕНКО, професор, академік, народний артист України,
професор кафедри народної хореографії ХДАК

Вікторія ВОЛЧУКОВА, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри
хореографії ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Укладачі:

Ольга ХЕНДРИК, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сучасної та
бальної хореографії

Ірина МАКАРОВА, викладач кафедри сучасної та бальної хореографії

М 65 **Мистецтво балетмейстера** : прогр. та навч.-метод. матеріали до
дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі
знань 02 «Культура і мистецтво», спец. 024 «Хореографія», освітньої програми
«Сучасна хореографія» Харків. держ. акад. культури ; уклад. О. Ю. Хендрик ;
І. І. Макарова — Харків : ХДАК, 2021. — 64 с.

Академічна дисципліна «Мистецтво балетмейстера» є базовою для
підготовки бакалаврів зі спеціальності 024 «Хореографія». Зміст дисципліни
розкриває основні теоретико-методологічні та практичні засади розробки та
реалізації сучасних хореографічних творів.

Для студентів та викладачів напряму підготовки «Хореографія», слухачів
системи підвищення кваліфікації та післядипломної освіти.

УДК 792.8.071.2.027.5(073)

© Харківська державна академія культури, 2021 рік

© Хендрик О.Ю. , Макарова І.І, 2021 рік

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Мистецтво балетмейстера»

I. АНОТАЦІЯ ТА ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

«Мистецтво балетмейстера» — є обов'язковою навчальною дисципліною професійної підготовки бакалаврів в галузі хореографічного мистецтва. Поєднуючи знання, вміння та навички багатьох дисциплін гуманітарних, соціально-економічних, професійних компонентів освітньої програми «Сучасна хореографія», вона навчає методам втілення, розкриття музичної драматургії, мовою пластичних образів.

Особливістю дисципліни є поєднання теоретичного і практичного навчання студента-хореографа. На теоретичних заняттях розглядаються питання методології створення та постановки танцювального твору, проводиться аналіз елементів, які впливають на сприйняття глядачів та визначаються композиційні та змістовні складові танцю. Теоретичні заняття проводяться не тільки в формі лекцій, а й у формі перегляду відеофільмів, відвідувань вистав з подальшим обговоренням, на яких студенти повинні бути готові аргументовано й доказово відстоювати власну точку зору.

На практичних заняттях студенти набувають певні навички постановочної і репетиційної роботи, де основний акцент зроблено на застосуванні теоретичних знань на практиці. Поглиблене вивчення нових технічних прийомів та художньо-виразних засобів відбувається шляхом експерименту. Необхідність експерименту полягає у тому, щоб сприйняття кінестезичного смислу руху будувалося студентом у індивідуальній автономії. Така якісна індивідуалізація, важлива складова сучасності та естетики танцю contemporary, культивується впродовж всього навчання на індивідуальних заняттях з викладачем дисципліни. В таких умовах студент тілесно та ментально готується до спеціалізації та реалізації свого професійного вибору. А отже він матиме найкращі шанси на наступному етапі навчання.

Слід зазначити, що протягом всього навчання викладач вирішує, як дозувати, варіювати, комбінувати різні підходи до створення хореографії, доцільно вибирає домінанти та чергує обов'язкові завдання з творчими (що включають власний пошук студента в межах запропонованої теми семестру). Таким чином, викладач оцінює студента, виходячи з критеріїв не тільки вміння компонувати танцювальні елементи, але і здатності імпровізувати та створювати танець.

Для вивчення дисципліни студент повинен мати творчі здібності до свободи пластичного мислення та автономного експериментування; виявити фахову придатність до створення хореографічного номеру; володіти професійними навичками виконання базових рухів класичного, сучасного

танців; виявляти обізнаність з термінології і літератури за фахом, а також володіти необхідними знаннями в галузі суміжних мистецтв.

Загальна інформація про курс

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 24	Галузь знань 02 Культура і мистецтво Спеціальність 024 Хореографія	Обов'язкова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <i>курсова робота</i> Загальна кількість годин 720	Освітньо-професійна програма Сучасна хореографія	Рік підготовки:	
		1-4-й	1-4-й
		Семестр	
		1-8-й	1-8-й
		Лекції	
		52 год.	20 год.
		Практичні	
		172 год.	92 год.
		Індивідуальні заняття	
		16	--
		Самостійна робота	
		480 год.	608 год.
		Вид контролю	
		іспит	
		2,3,4,6,8 сем.	2,3,4,6,8 сем.
		залік	
		1,5,7 сем.	1,5,7 сем.
Тижневих годин для денної форми навчання: 1-8 сем. – 2 год.	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 240 / 480

для заочної форми навчання — 112 / 608

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – розкриття творчої індивідуальності та виховання кваліфікованих балетмейстерів, хореографів, викладачів хореографічних дисциплін в новітніх мистецьких закладах освіти, середній та вищій школі; розвиток професійних навиків для створення репертуару з

врахуванням специфічних задач, умов і контингенту учасників колективу різних типів і видів танцювального мистецтва.

Завдання навчальної дисципліни:

- ✓ ознайомлення з історією зародження танцювального мистецтва та його соціально-історичними аспектами формування; з традиціями та особливостями сучасного балетмейстерського мистецтва України, Росії, Західної Європи та США;
- ✓ ознайомлення з видами, жанрами хореографічного мистецтва; танцювальними формами та їх різновидами;
- ✓ формування та еволюційний розвиток практичних навичок створення сучасних хореографічних творів різних форм, жанрів згідно законам драматургії та композиції танцю;
- ✓ розвиток навиків свободи пластичного мислення та автономного експериментування з танцювальними рухами;
- ✓ розвиток здатності до синтезу сучасних хореографічних стилів та напрямів з класичною та народною хореографією;
- ✓ розширення власного досвіду постановочної роботи, що містить практичні співвідношення з концертмейстером, виконавцем або колективом артистів;
- ✓ сприяння розвитку власної культури студентів, їх естетичному вихованню, формуванню моральних орієнтирів особистості;
- ✓ навчання аналітичному осмисленню знань зі спеціальності, життєвого досвіду та вмінню застосовувати їх на практиці.

III. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ

Програмні результати навчання:

- ✓ Розуміння моральних норм і принципів та вміння примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.
- ✓ Розуміння ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
- ✓ Знання і розуміння історії мистецтв на рівні, необхідному для застосування виразних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту.
- ✓ Розуміння хореографії як мистецького феномену, розрізнення основних тенденцій її розвитку, знати види, напрями, стилі хореографії.
- ✓ Володіння термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ✓ Використання інноваційних технологій, оптимальних засобів, методик, спрямованих на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

- ✓ Розуміння і вміння застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.
- ✓ Володіння принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.
- ✓ Набуття навиків використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.
- ✓ Аналіз і оцінювання результатів педагогічної, балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.
- ✓ Вміння викладати фахові дисципліни, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти.
- ✓ Знаходження оптимальних підходів до формування та розвитку творчої особистості.
- ✓ Знаходження оптимальних виконавських прийомів для втілення хореографічного образу.
- ✓ Розвиток комунікативних навиків, створення креативної і позитивної атмосфери в колективі.
- ✓ Навики управління мистецькими проектами, зокрема, здійснювати оцінки собівартості мистецького проекту, визначати потрібні ресурси, планувати основні види робіт.

Загальні компетентності:

- ✓ Здатність зберігати та приумножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

- ✓ Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.
- ✓ Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).
- ✓ Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.
- ✓ Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.

- ✓ Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.
- ✓ Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.
- ✓ Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.
- ✓ Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.
- ✓ Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.
- ✓ Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.
- ✓ Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.
- ✓ Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.
- ✓ Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

IV. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1 курс 1 семестр

РОЗДІЛ 1. МИСТЕЦТВО ТАНЦЮ

Тема 1. Балетмейстер і сфера його творчої діяльності.

Значення понять «балетмейстер», «хореограф». Види балетмейстерської діяльності. Багатогранність творчості балетмейстера: співробітництво з композитором, диригентом, концертмейстером, художником, сценаристом, виконавцями тощо. Значення вивчення живопису, скульптури, історії, міфології, літератури для творчій діяльності балетмейстера. Приклади роботи К. Блазіса, Ж. Новера, М. Петіпа, М. Фокіна, В. Ніжинського, Ю. Григоровича, Д. Баланчіна, Б. Ейфмана, М. Бежара, І. Кіліана тощо.

Анонс головних розділів всіх 8-ми навчальних семестрів курсу «Мистецтво балетмейстера». Методичне та практичне завдання курсу.

Тема 2. Балетмейстерська школа ХДАК.

Балетмейстерська школа народного танцю В. Авраменка. Утворення кафедри народної хореографії в Київському державному інституті культури. Заснування

хореографічного відділення у Харківському державному інституті культури. Балетмейстерська школа народного танцю Б. Колногузенко. Етапи становлення та сучасний стан. Театр народного танцю «Заповіт». Ансамбль сучасного танцю «ЕСТЕТ». Ансамбль бального танцю «Креатив».

Тема 3. Зародження сучасного танцю, його характеристика та основні етапи розвитку в соціально-історичному контексті.

Загальні риси сучасного танцювального мистецтва початку ХХ ст. Російський балет С. Дягілева, експерименти В. Ніжинського та І. Стравінського. Значення діяльності М. Фокіна, «Російських сезонів», «Російського балету Дягілева» для розвитку сучасного танцювального мистецтва Західної Європи та США.

Експериментальний танець Люї Фуллер (Loie Fuller), оригінальність інтерпретації грецького танцю в модерні Айседорою Дункан (Isadora Duncan). Піонери американського модерного танцю Рут Ст. Дені (Ruth St. Denis) і Тед Шовн (Ted Shawn), чий пошуки сучасності були пов'язані з інтерпретацією культури американського континенту (ритуальні і обрядові танці нащадків давніх Інків і Маїв). Загальні риси американського танцю модерн (М. Грем, Х. Лимон, Д. Хамфрей, Ч. Вейдман, М. Каннінгем). Зародження модерного сценічного танцю в Німеччині та експерименти з танцювальним рухом М. Вігман, Р. Лабана, Ж. Далькроза, Г. Кройцберга та ін. Contemporary dance другої половини ХХ ст. (у США М. Каннінгем, Т. Браун, С. Пекстон і С. Форті, у Франції – Жан К. Галотта, М. Маран, Р. Шопіно; у Німеччині – К. Вайнер, П. Бауш. К. Брюс і «Рамберт Данс Компані» у Великій Британії.

Сучасне танцювальне мистецтво України кінця ХХ-поч. ХХІ ст. «Київ-модерн балет» Раду Поклітару.

Тема 4. Танець як один із видів мистецтва. Його види, форми, жанри та виразні засоби.

Поняття «мистецтво» та його види. Види хореографічного мистецтва: народний танець, класичний танець, бальний танець, сучасний танець. Напрями сучасного танцю: модерн, джаз-танець, хіп-хоп, танець contemporary; їх напрями та стилі. Багатогранність танцювальних жанрів. Основні форми хореографічного мистецтва. Жанри мистецтва. Жанри хореографії. Виразні засоби танцю: характерні рухи, пози, жести, міміка, пантоміма, малюнки, музика та ін.

Взаємозв'язки танців різних видів: народного, класичного, бального, сучасного. Система вправ класичного танцю – основа навчальної підготовки виконавців всіх видів танцювального мистецтва. Необхідність пізнання всіх видів танцю в роботі балетмейстера – вигадника, постановника, репетитора, педагога, керівника хореографічного колективу.

РОЗДІЛ 2. МУЗИКА В ХОРЕОГРАФІЇ

Тема 5. Значення музики в народженні хореографічного твору.

Значення музики в народженні хореографічного твору. Значення музики в ритмічній основі танцювальної пластики, емоційного строю, характеру, образної виразності. Важливість відчуття балетмейстером образного строю музики, її сталеві природи, національної характерності.

Критерії вибору музичного матеріалу: відповідність жанру, інтонації епохи, національному колориту, стилю; умовність музичного твору, якщо тема та ідея твору зосереджена на образах і характерах дійових осіб (позитивні - краса мелодії, багатство гармонії, різноманітність ритмів, прозорість інструментування; негативні образи - жорсткі ритми, мелодійна примітивність, верескливість і різкість тембрів тощо). Дбайливе ставлення до музичного тексту, до створеної композитором драматургії, образному строю твору.

Тема 6. Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії.

Метроритм - значення для пропорційного співвідношення різних компонентів композиції. Закономірності метроритму. Темпоритм — конструктивна основа композиції. Темп та динаміка. Хореографічна пауза. Музичні прийоми, що впливають на драматургію хореографічної дії та урізноманітнюють композицію танцю: варіювання мелодії, модуляція, поліфонія, контрастність тощо.

Тема 7. Робота балетмейстера з фонограмою та акомпаніатором.

Використання для постановки танцю готової музики і музики, спеціально створеної композитором. Робота з концертмейстером. Варіанти обробки основної мелодії – варіація, компіляція. Професійні якості концертмейстера. Робота з фонограмою. Використання прийому компіляції під час підготовки записаної музики до створення хореографічного твору.

Тема 8. Аналіз музичного твору.

Визначення у готовому музичному творі музичної форми, розподіл його на частини, фрази, речення, музичної теми, мелодійного і ритмічного малюнку, метру, встановлення темпу, динамічних відтінків.

Розподіл між виконавцями танцю функцій і завдань з точним визначенням, через кого із персонажів передається та чи інша думка на кожні декілька тактів музики. Значення музичного матеріалу в роботі по вихованню внутрішньої техніки артистів.

РОЗДІЛ 3. ДРАМАТУРГІЧНІ ТА КОМПОЗИЦІЙНІ ОСНОВИ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТВОРУ

Тема 9. Тема, ідея та образ у хореографічному творі.

Значення термінів «тема», «ідея». Їх зв'язок з драматургією та місце в хореографічному творі. Художній образ та образ хореографічний.

Хореографічний образ як відображення загальної культури балетмейстера. Взаємозв'язок сценічного образу з особистістю виконавця. Значення хореографічного образу в сучасній хореографії.

Тема 10. Драматургія хореографічного твору.

Поняття «драматургія». Драматургія Аристотеля, Ж. Новера, К. Блазіса. Основні частини танцювальної драматургії: експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка.

Взаємозв'язок всіх частин драматургічної побудови. Значення законів драматургії у створенні танцювального твору.

Тема 11. Загальні поняття хореографічної композиції та композиції хореографічного тексту в contemporary dance.

Поняття «композиція», «танцювальна композиція» та «композиція хореографічного тексту». Танцювальна композиція як засіб розкриття хореографічного образу. Основні компоненти хореографічної композиції: текст, малюнок. Взаємодія всіх компонентів композиції та їх вплив один на одного. Поняття «танець contemporary» та «композиції хореографічного тексту» в танці contemporary. Основні підходи до композиції хореографічного тексту: когнітивно-інтерпретаційний, просторовий, динамічний, афективний, випадковий, спадкоємний.

Тема 12. Хореографічна лексика і хореографічний текст.

Поняття «танцювальної лексики», «хореографічного тексту» та їх складові. Багатогранність та різноманітність рухів. Відповідність хореографічного тексту поставленому завданню. Розвиток танцювальних рухів, манера і характер їх виконання. Провідні рухи – своєрідна лейттема танцю. Лейтмотив, як засіб характеристики хореографічних образів, розкриття характеру дійової особи, основні її риси. Другорядні або допоміжні рухи – позиційні артикуляції.

Тема 13. Малюнок танцю та його різновиди.

Поняття «малюнок танцю». Поняття мізансцени. Малюнок фольклорного танцю – зв'язок із рідною природою. Різновиди малюнків: кругові, лінійні та змішані; прості й складні; основні та перехідні; симетричні та асиметричні. Принципи розвитку малюнка.

РОЗДІЛ 4. КОМПОЗИЦІЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТЕКСТУ В CONTEMPORARY DANCE

Тема 14. Основні параметри аналізу танцювальних рухів (LMA).

Теорія руху Р. Лабана. Рухова пам'ять та рухова уява. Інструменти руху та параметри аналізу. Співвідношення ваги тіла, його енергії та зусиль під час роботи у просторі та часі. Розуміння простору, як місця де відбуваються зміни положення тіла; відчуття свого простору та проникнення у простір інших

виконавців, орієнтація. Час, енергія або потік; пізнання часової можливості підтримувати певний стиль руху. Осмислені зусилля та вага тіла у співвідношенні до якості та динаміки виконання рухів. Фактори, що характеризують зміни даних параметрів танцювальних рухів: розмірність, наближеність, площини, центральний та периферійний напрямок, спрямованість простору.

Тема 15. Компоненти виразності танцювальних рухів.

- Тіло та рух:

а) вага тіла, опори – співвідношення з підлогою - рівновага, дисбаланс

б) хребетний стовп – мобільність спини, тулуба, таза та голови

в) амплітуда та мобільність у роботі ніг

г) амплітуда та мобільність у роботі рук

д) оберти

є) стрибки

ж) якості руху – точки ініціації руху

- координація

- Темп, музика, пауза: фразировка, ритм, тривалість

- Простір: форми, об'єми - напрямки, орієнтації, рівні – погляд.

Тема 16. Створення танцювальної комбінації.

Створення учбової комбінації на розвиток основного руху та позиційних артикуляцій з використанням основних параметрів руху тіла (простір, час, вага, зусилля), зокрема візуальних ліній у кінесферичному просторі. Учбова комбінація має бути побудована на драматургічній основі. Виконання комбінації самостійно, або групами по 3-4 виконавця на завдання викладача.

1 курс 2 семестр

РОЗДІЛ 5. ПРИЙОМИ ПОБУДОВИ ПРОСТОРОВОЇ КОМПОЗИЦІЇ

Тема 17. Художні прийоми розкриття змісту танцю за допомогою танцювальних малюнків.

Художні прийоми розкриття змісту танцю за допомогою танцювальних малюнків:

а) дрібнення, ускладнення, нарощування;

б) прийом контрасту;

в) прийом темпу;

г) крапка сприйняття: основна, під час руху, завершальна.

Тема 18. Художні прийоми, що допомагають розкривати та подовжувати сприйняття танцю.

Художні прийоми, що допомагають розкривати та подовжувати сприйняття танцю:

- а) прийом накладення;
- б) подвійне прискорення чи зниження темпу виконання;
- в) від особистого до загального, від загального до особистого.

Тема 19. Автономні прийоми побудови просторової композиції.

Прийом «стоп – кадру».

Прийом поліфонії.

Герой один, а його думи, почуття розкривають багато виконавців.

Дія про те, що пройшло (перехід за допомогою однієї деталі).

Узагальнення всієї основної думки за допомогою одного предмета.

Поняття: «Композиційний фрагмент», «Композиційна деталь», «Композиційний елемент».

РОЗДІЛ 6. ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ОБРАЗ

Тема 20. Основні компоненти образного рішення змісту танцю.

Пластична та ритмічна форма танцю, лейтмотив, просторове рішення, декоративно-художнє.

Тема 21. Основні підходи до творення образного хореографічного тексту та малюнків.

Образно-асоціативний підхід, емоційно-психологічний, соціально-інформаційний.

Тема 22. Композиція образного хореографічного тексту.

Хореографічний образ, (тотожний образу драматичному), як конкретний характер людини, що проявляється через його відношення до оточуючої дійсності. Взаємозв'язок хореографічного образу з музичним твором. Залежність вирішення образу від сюжету та ідеї танцювального номеру. Сильова єдність у вирішенні образу в хореографічному творі.

РОЗДІЛ 7. ТАНЦЮВАЛЬНИЙ ЕТЮД

Тема 23. Основні правила створення танцювального етюд.

Етюдна форма в хореографії: її мета та завдання. Визначення теми, ідеї та їх образного рішення. Підбір відповідного музичного матеріалу. Залежність просторового рішення, малюнку танцю, хореографічного тексту та темпо-ритму етюд від балетмейстерського задуму, музичного матеріалу, драматургії, жанру, культурної або національної притаманності, стильових особливостей.

Тема 24. Постановка танцювального етюд.

Створення розгорнутих танцювальних етюдів із урахуванням драматургії, взаємозв'язку хореографічного тексту, малюнку, музики. Основні правила роботи з виконавцями у процесі постановочної роботи.

2 курс 3 семестр

РОЗДІЛ 8. РОЗРОБКА ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТВОРУ

Тема 25. Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному творі.

Побудова хореографічного твору на основі: якоїсь відомої події, взятої з життя (балет «Тетяна» А. Крейна, лібрето В. Месхетелі); літературного твору, п'єси («Ромео і Джульєтта» С. Прокоф'єва, лібрето А. Піотровського і С. Радлова); історичного факту («Полум'я Парижа» Б. Астаф'єва, лібрето В. Дмитрієва та Н.Волкова); билини, казки («Коник-Горбоконики» Р. Щедріна, лібрето В. Вайнонена, П. Малярського) тощо.

Побудова хореографічного твору на основі певної теми, ідеї, які турбують балетмейстера: глибоке вивчення історичного, етнографічного і художнього матеріалу (літературного, документального та ін); характеристика епохи, яка освітлена в драматургічному матеріалі, її соціально-політичний аспект; визначення зв'язків з сучасністю; обґрунтування вибору драматургічного матеріалу.

Тема 26. Програма хореографічного твору. Структура. Лібрето.

Програма, як поетапний шлях створення хореографічного номеру. Програми балетних вистав минулого століття. Лібрето, як короткий зміст хореографічного твору. Зразки балетних лібрето.

Тема 27. Композиційний план.

Композиційний план. Його складові частини: а) визначення теми, ідеї, жанру, форми; б) час дії, місце дії; в) дійові особи та виконавці; г) костюми та реквізит; д) короткий зміст танцю та його драматургія; е) характеристика музичного матеріалу та його аналіз; є) світове оформлення танцю (партитура освітлення). Написання композиційного плану до майбутнього номеру.

РОЗДІЛ 9. ОСНОВИ ПОСТАНОВЧОЇ ТА РЕПЕТИЦІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 28. Основні прийоми роботи з простором.

Візуалізація ліній у кінесферичному просторі: виштовхування або продавлювання (extrusion), відповідність або узгодження (matching), складання (folding), перетинання (bridging), колапсові моменти або згортання точки (collapsing points), падаючі точки (dropping points), розширення (extension). Ізольоване або комплексне застосування.

Операційний комплекс: продовження, розширення нахилів, амплітуда виконання. Транспортування та перенос ліній у площині. Випадаючі криві лінії. Паралельний зсув та зміщення.

Підходи до візуалізації ліній та операційного комплексу: знайомство, представлення лінії у просторі. Кут і поверхня. Поєднання, зв'язування вправ.

Скручування та нарощування. Задній підхід. Ніжні кінцівки. Від простого до складного.

Тема 29. Створення хореографічного номера, основою якого є танцювальні малюнки.

Визначення теми, ідеї номеру. Аналіз музичного твору. Драматургічна розробка музичного матеріалу. Підбір образних малюнків, лейтмотивного руху для пересування виконавців, художніх прийомів просторової композиції. Створення танцю, основою якого є розвиток хореографічного малюнку.

Тема 30. Постановочна робота.

Знайомство виконавців з музикою та змістом танцю, характеристикою епохи, в якій відбувається дія номеру. Розучування з виконавцями окремих рухів та комбінацій. Постановка окремих частин та всього танцю в цілому.

Тема 31. Репетиційна робота.

Перевірка окремих партій, частин та всього танцю, відповідно часовим вимогам та драматургічного розвитку. Відпрацьовування охайності виконання рухів. Репетиційна робота над образами та манерою виконання.

2 курс 4 семестр

РОЗДІЛ 10. ХОРЕОГРАФІЧНІ ТВОРИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Тема 32. Специфіка хореографії для дітей.

Історичний аспект формування дитячих самодіяльних хореографічних колективів. Основні вимоги до танців в дитячому колективі: ідейність, художність, доступність. Ідея, тема та зміст дитячого танцю, що мають виховне значення.

Врахування фізичних та психологічних можливостей дітей – виконавців. Гра як невід’ємна частина хореографічного номеру. Композиційна побудова танцю. Актуальність образної та сюжетної основи дитячого танцю.

Тема 33. Робота над образом у танцях для дітей.

Відповідальність хореографічного образу характерним рисам характеру дітей (окремих вікових категорій), дій, вчинків, взаємовідношень. Костюм виконавців.

Тема 34. Особливості створення хореографічного тексту у танцях для дітей.

Відповідність характеру образу пластичному, просторовому та ритмічному рішенню танця. Лейтмотивні рухи – образні рухи. Використання танцювальних рухів та елементів у танці відповідно до вікових категорій дітей.

РОЗДІЛ 11. ПОСТАНОВКА ТАНЦЮВАЛЬНИХ НОМЕРІВ ДЛЯ ДІТЕЙ

Тема 35. Розробка композиційного плану.

Назва танцювального номеру. Значимість та цінність ідейного задуму. Визначення загальної теми. Певна форма відображення змісту танцю. Час та місце дії від більш широкого поняття до більш вузького. Характеристика дійових осіб. Створення дії танцю. Зміст танцю за законами драматургії. Опис композиції. Аналіз музичного матеріалу (темп, ритм, тональність, характер звучання, довжина епізодів). Ескізи костюмів. Малюнок реквізиту, декорацій. Схеми важливих моментів танцю.

Тема 36. Постановка танцювальних номерів для дітей.

Знайомство виконавців з ідейно-художнім завданням, змістом, музичним матеріалом, характеристикою дійових осіб. Знаходження необхідних виразних засобів. Розучування окремих рухів та комбінацій. Аналіз, виправлення помилок. Робота над манерою виконання та характером образів. Репетиційна робота та доведення хореографічного номеру до контрольного показу.

3 курс 5 семестр

РОЗДІЛ 12. МАЛІ ФОРМИ ТА ХОРЕОГРАФІЧНІ МІНІАТЮРИ В СУЧАСНІЙ ХОРЕОГРАФІЇ

Тема 37. Специфіка створення та виконання танців малих форм.

Танець на одного виконавця, його характерні риси, принципи побудови та виконання. Сольні танці чоловічі та жіночі. Танець для двох виконавців. Варіанти дуетного танцю. Прийоми ведення мелодії. Танці для трьох солістів. Чотири варіанти створення. Танці для чотирьох виконавців. Варіанти побудови. Використання закону контрасту. Різноманітність завдань постановника та виконавців.

Тема 38. Хореографічна мініатюра в сучасній хореографії.

Історія походження. Хореографічні мініатюри кінця 19 -початку 20 ст. Сюжетні та безсюжетні форми.

Тема 39. Створення та постановка танців малих форм.

Складання композиційного плану. Аналіз музичного матеріалу. Робота над образами: пошук хореографічної лексики та інших виразних засобів танцю. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю. Робота з виконавцями.

3 курс 6 семестр

РОЗДІЛ 13. СЮЖЕТНИЙ ТАНЕЦЬ

Тема 40. Характерні особливості сюжетного танцю.

Сюжет в літературі. Види сюжетів. Сюжет в хореографічному творі. Історія зародження та розвиток сюжетного танцю. Відображення конкретних явищ

навколишнього життя і природи. Тематика народних та сучасних сюжетних танців. Хореографія сюжетних танців. Мелодії сюжетних танців.

Тема 41. Особливості розкриття сюжету в сучасній хореографії.

Сюжетний танець – дійовий танець. Образ у сюжетному танці. Композиція танцю та розвиток сюжетної лінії. Розвиток драматургії у сюжетному танці. Несподіваний балетмейстерський хід. Мистецтво пантоміми у сюжетному танці. Створення лексики. Декоративно-художнє рішення. Костюми дійових осіб.

Тема 42. Створення та постановка сюжетного хореографічного номеру.

Вибір, аналіз драматургічного матеріалу. Значимість та цінність ідейного задуму. Визначення загальної теми. Певна форма відображення змісту танцю. Час та місце дії від більш широкого поняття до більш вузького. Підбір музичного матеріалу. Характеристика дійових осіб. Створення дії танцю. Зміст танцю за законами драматургії. Опис композиції. Аналіз музичного матеріалу (темп, ритм, тональність, характер звучання, довжина епізодів). Ескізи костюмів. Малюнок реквізиту, декорацій. Схеми важливих моментів танцю.

Знайомство виконавців з ідейно-художнім завданням, змістом, музичним матеріалом, характеристикою дійових осіб. Знаходження необхідних виражальних засобів. Розучування окремих рухів та комбінацій. Аналіз, виправлення помилок. Робота над манерою виконання та характером образів. Репетиційна робота та доведення хореографічного номеру до контрольного показу.

4 курс 7 семестр

РОЗДІЛ 14. ХОРЕОГРАФІЧНА СТИЛІЗАЦІЯ

Тема 43. Народна хореографічна спадщина та сучасність.

Поняття «культурних традицій» та «національного фольклору» у широкому сенсі. Форми існування фольклорних традицій (вірування, міфологія, обряди, ремесла, усна словесна і музична народна творчість). Значення фольклорного матеріалу при створенні хореографічних творів в контексті етнічної культури. Форми збереження та розвитку народних хореографічних традицій: етнографічні колективи, фольклорні колективи, колективи народно – сценічного танцю, колективи, що стилізують фольклор. Значення танцювального фольклору в роботі балетмейстера.

Тема 44. Стилзація народного і сучасного видів хореографічного мистецтва, як засіб культурної ідентифікації сучасної української хореографії.

Відповідність конкретних стилів та художніх напрямів визначеного етапу фольклорній основі. Етнічна образність музики, лексики, танцювальних малюнків, як універсальний ланцюг, що зв'язує історичне минуле з сучасністю. Образ сучасника в стилізованих танцях.

Тема 45. Специфіка композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.

Взаємодія фольклорної лексики та сучасної. Традиційна та нетрадиційна танцювальна лексика. Переосмислення балетмейстером малюнків, танцювальних рухів та їх обробка з урахуванням сценічного простору. Драматургія традиційних малюнків. Співвідношення складових композиції відносно сучасності теми та ідеї танцю.

Тема 46. Створення та постановка хореографічного номеру в основі якого є стилізація української народної хореографії з будь яким напрямом сучасної хореографії.

Вивчення джерел і матеріалів, відображених в танці. Розробка композиційного плану. Визначення загальної теми, ідеї. Певна форма відображення змісту танцю. Час та місце дії від більш широкого поняття до більш вузького. Характеристика дійових осіб. Створення дії танцю. Зміст танцю за законами драматургії. Опис композиції. Аналіз музичного матеріалу (темп, ритм, тональність, характер звучання, довжина епізодів). Ескізи костюмів. Малюнок реквізиту, декорацій. Схеми важливих моментів танцю.

Знайомство виконавців з ідейно-художнім завданням, змістом, музичним матеріалом, характеристикою дійових осіб. Знаходження необхідних виразних засобів. Розучування окремих рухів та комбінацій. Аналіз, виправлення помилок. Робота над манерою виконання та характером образів. Репетиційна робота та доведення хореографічного номеру до контрольного показу.

4 курс 8 семестр

РОЗДІЛ 15. ПОСТАНОВКА ТАНЦІВ НА ОСНОВІ СИНТЕЗУ МИСТЕЦТВА

Тема 47. Особливості синтезу різних видів і напрямів мистецтва, зокрема хореографічного.

Поняття «синтез» та «синтез видів мистецтва».

Танець і сучасне циркове мистецтво. Танець і пластичне мистецтво. Танець і мода. Танець та Опера. Танець і перформанс.

Синтез напрямів хореографічного мистецтва, що утворили якісно нові художні стилі в танці contemporary: класичний, традиційний (народний), афро-джазовий, письмовий, віртуальний, урбаністичний, еротичний або оголений, мінімалістичний, танець заради танцю, азіатський, африканський тощо.

Тема 48. Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному номері.

Глибоке вивчення історичного, етнографічного і художнього матеріалу (літературного, документального та ін.); характеристика епохи, яка освітлена в

драматургічному матеріалі, її соціально-політичний аспект; визначення зв'язків з сучасністю; обґрунтування вибору матеріалу-основи танцю.

Тема 49. Створення та постановка хореографічного номеру на основі синтезу видів мистецтва або синтезу напрямів хореографічного мистецтва.

Розробка композиційно-постановочного плану: обґрунтування вибору теми, зокрема визначення основної проблеми, яка турбує балетмейстера, як художника, в чому її актуальність; наскільки яскраві і життєво-правдиві образи через які вона розкривається; наскільки правдиво та виразно зображується середовище, в якому проходить дія; в чому виховне значення майбутнього твору, його відповідність запитам глядача; формулювання ідеї твору; визначення конфлікту та його основних елементів; розробка драматургії твору тощо.

V. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усьо го	у тому числі				усьог о	у тому числі			
		л	п	інд	с.р		л	п	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

1 курс 1 семестр										
Розділ 1. Мистецтво танцю										
Тема 1. Балетмейстер і сфера його творчої діяльності.	1,5	0,5			1	4				4
Тема 2. Балетмейстерська школа ХДАК.	2,5	0,5			2	4				4
Тема 3. Зародження сучасного танцю, його характеристика та основні етапи розвитку в соціально-історичному контексті.	8	2			6	9	1			8
Тема 4. Танець як один із видів мистецтва. Його види, форми, жанри та виразні засоби.	3	1			2	4,5	0,5			4
Разом за розділом 2	15	4			11	13,5	1,5			20
Розділ 2. Музика в хореографії										
Тема 5. Значення музики в народженні хореографічного твору.	1,5	0,5			1	3,25	0,25			3
Тема 6. Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії.	3,5	0,5			3	4,25	0,25			4

Тема 7. Робота балетмейстера з фонограмою та акомпаніатором.	3	0,5	1,5		1	3,75	0,25	0,5		3
Тема 8. Аналіз музичного твору.	3	0,5	0,5		2	3,75	0,25	0,5		3
Разом за розділом 3	11	2	2		7	15	1	1		13
Розділ 3. Драматургічні та композиційні основи хореографічного твору										
Тема 9. Тема, ідея та образ у хореографічному творі.	3	1			2	4,25	0,25			4
Тема 10. Драматургія хореографічного твору.	6	0,5	1,5		4	4,75	0,25	0,5		4
Тема 11. Загальні поняття хореографічної композиції та композиції хореографічного тексту в contemporary dance.	3	1			2	2,25	0,25			2
Тема 12. Хореографічна лексика і хореографічний текст.	6	1	1		4	5,25	0,25	1		4
Тема 13. Малюнок танцю та його різновиди.	4	0,5	0,5		2	4,5		0,5		4
Разом за розділом 3	21	4	3		14	21	1	2		18
Розділ 4. Композиція хореографічного тексту в contemporary dance										
Тема 14. Основні параметри аналізу танцювальних рухів (LMA).	12,5	2	2	0,5	8	8,75	0,25	2,5		6
Тема 15. Компоненти виразності танцювальних рухів.	12,5	2	2	0,5	8	2,75	0,25	0,5		2
Тема 16. Створення танцювальної комбінації.	18		5	1	12	21		4		17
Разом за розділом 4	43	4	9	2	28	32,5	0,5	7		25
Разом за 1 семестр	90	14	14	2	60	90	4	10		76
1 курс 2 семестр										
Розділ 5. Прийоми побудови просторової композиції										
Тема 17. Художні прийоми розкриття змісту танцю за допомогою танцювальних малюнків	8	1	1		6	9,25	1	0,25		8
Тема 18. Художні прийоми, що допомагають розкривати та продовжувати сприйняття танцю	8	1	1		6	8,75	0,5	0,25		8
Тема 19. Автономні прийоми побудови просторової композиції.	8	1	1		6	9	0,5	0,5		8

Разом за розділом 5	24	3	3		18	27	2	1		24
Розділ 6. Хореографічний образ										
Тема 20. Основні компоненти образного рішення змісту танцю.	10	1	3		6	10	1	1		8
Тема 21. Основні підходи до творення образного хореографічного тексту та малюнків.	10	1	3		6	14	1	1		12
Тема 22. Композиція образного хореографічного тексту.	15	1	3	1	10	14		2		12
Разом за розділом 6	35	3	9	1	22	38	2	4		32
Розділ 7. Танцювальний етюд										
Тема 23. Основні правила створення танцювального етюду.	12	2	2		8	5		1		4
Тема 24. Постановка танцювального етюду.	19		6	1	12	21		5		16
Разом за розділом 7	31	2	8	1	20	26		6		20
Разом за 2 семестр	90	8	20	2	60	90	4	10		76

2 курс 3 семестр										
Розділ 8. Розробка хореографічного твору										
Тема 25. Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному творі.	8.5	1	1	0.5	6	10	0,5	1,5		8
Тема 26. Програма хореографічного твору. Лібрето.	6	1	1		4	7	0,5	0,5		6
Тема 27. Композиційний план.	8.5	2	2	0.5	4	8		2		6
Разом за розділом 8	23	4	4	1	14	25	1	4		20
Розділ 9. Основи постановочної та репетиційної роботи										
Тема 28. Основні прийоми роботи з простором.	17	1	6		10	19,5	0,5	3		16
Тема 29. Створення хореографічного номера, основою якого є танцювальні малюнки.	24	1	8	1	14	18,5	0,5	3		15
Тема 30. Постановочна робота.	16	1	4		11	16		1		15
Тема 31. Репетиційна робота.	114	1	2		11	11		1		10
Разом за розділом 9	67	4	16	1	46	65	1	8		56
Разом за 3 семестр	90	8	20	2	60	90	2	12		76
2 курс 4 семестр										

Розділ 10. Хореографічні твори для дітей										
Тема 32. Специфіка хореографії для дітей.	9	2	1		6	11,5	0,5	1		10
Тема 33. Робота над образом у танцях для дітей.	19,5	2	5	0,5	12	19,5	0,5	3		16
Тема 34. Особливості створення хореографічного тексту у танцях для дітей.	20,5	2	6	0,5	12	17	1	2		14
Разом за розділом 10	49	6	12	1	30	48	2	6		40
Розділ 11. Постановка танцювальних номерів для дітей										
Тема 35. Розробка композиційного плану.	12,5		2	0,5	10	14		2		12
Тема 36. Постановка танцювальних номерів для дітей.	30,5		10	0,5	20	28		4		24
Разом за розділом 11	43		12	1	30	42		6		36
Разом за 4 семестр	90	6	22	2	60	90	2	12		76
3 курс 5 семестр										
Розділ 12. Малі форми та хореографічні мініатюри в сучасній хореографії										
Тема 37. Специфіка створення та виконання танців малих форм.	14	2	2		10	16	1	3		12
Тема 38. Хореографічна мініатюра в сучасній хореографії.	30	2	6		22	18	1	3		14
Тема 39. Створення та постановка танців малих форм.	46		16	2	28	56		6		50
Разом за розділом 12	90	4	24	2	60	90	2	12		76
Разом за 5 семестр	90	4	24	2	60	90	2	12		76
3 курс 6 семестр										
Розділ 13. Сюжетний танець										
Тема 40. Характерні особливості сюжетного танцю.	14	2	2		10	16	1	3		12
Тема 41. Особливості розкриття сюжету в сучасній хореографії.	28	2	6		20	26	1	3		22
Тема 42. Створення та постановка сюжетного хореографічного номеру.	48		16	2	30	38		6		32
Разом за розділом 13	90	4	24	2	60	90	2	12		76
Разом за 6 семестр	90	4	24	2	60	90	2	12		76
4 курс 7 семестр										
Розділ 14. Хореографічна стилізація										

Тема 43. Народна хореографічна спадщина та сучасність.	8	2			6	9	1			8
Тема 44. Стилiзацiя народного i сучасного видiв хореографiчного мистецтва, як засiб культурної iдентифiкацiї сучасної української хореографiї.	12	2			10	9	1			8
Тема 45. Специфіка композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.	31		12	1	18	24		8		16
Тема 46. Створення та постановка хореографічного номеру в основі якого є стилізація української народної хореографії з будь яким напрямом сучасної хореографії.	49		12	1	26	48		4		44
Разом за розділом 14	90	4	24	2	60	90	2	12		76
Разом за 7 семестр	90	4	24	2	60	90	2	12		76
4 курс 8 семестр										
Розділ 15. Постановка танців на основі синтезу мистецтва										
Тема 47. Особливості синтезу різних видів і напрямів мистецтва, зокрема хореографічного .	26	2	6		18	16	1	3		12
Тема 48. Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному номері.	24	2	2		20	26	1	5		20
Тема 49. Створення та постановка хореографічного номеру на основі синтезу видів мистецтва або синтезу напрямів хореографічного мистецтва.	40		16	2	32	48		4		44
Разом за розділом 15	90	4	24	2	60	90	2	12		76
Разом за 8 семестр	90	4	24	2	60	90	2	12		76
Усього годин	720	52	172	16	480	720	20	92		608

VI. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання результатів навчання:

- ✓ Виявляти системні теоретичні та практичні знання з курсу «Мистецтво балетмейстера».
- ✓ Проявляти еволюційний розвиток практичних навичок створення сучасних хореографічних творів різних форм, жанрів згідно законам драматургії та композиції танцю.
- ✓ Вміло застосовувати технічні та композиційні прийоми, художньо-виразні засоби при створенні хореографічних номерів.

Форми оцінювання результатів навчання: опитування, перевірка практичних завдань та самостійної роботи, контрольний показ, залік, іспит. Оцінювання здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системної всебічності та професійної спрямованості контролю. Зазначені форми контролю мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності. Саме тому, відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та практичному контролю.

Відвідування лекцій – 2,5 балів за одну лекційну годину.

Робота на практичних заняттях – 30 балів.

Самостійна робота – 30 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю – 80 балів.

Підсумковий контроль – 20 балів.

Всього: 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

1 курс 1 семестр

РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2				РОЗДІЛ 3					РОЗДІЛ 4			Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		
5-10				5-20				10-25					10-25			5-20	100

1 курс 2 семестр

РОЗДІЛ 5			РОЗДІЛ 6			РОЗДІЛ 7		Підсумковий контроль	Сума
T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24		
5-20			10-30			10-30		5-20	100

2 курс 3 семестр

РОЗДІЛ 8			РОЗДІЛ 9				Підсумковий контроль	Сума
T25	T26	T27	T28	T29	T30	T31		
10-40			10-40				5-20	100

2 курс 4 семестр

РОЗДІЛ 10			РОЗДІЛ 11		Підсумковий контроль	Сума
T32	T33	T34	T35	T35		
10-40			30-40		5-20	100

3 курс 5 семестр

РОЗДІЛ 12			Підсумковий контроль	Сума
T36	T37	T38		
10-80			5-20	100

3 курс 6 семестр

РОЗДІЛ 13			Підсумковий контроль	Сума
T39	T40	T41		
30-80			5-20	100

4 курс 7 семестр

РОЗДІЛ 19				Підсумковий контроль	Сума
T42	T43	T44	T45		
30-80				5-20	100

4 курс 8 семестр

РОЗДІЛ 20			Підсумковий контроль	Сума
T46	T47	T48		
30-80			5-20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VII. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

1 курс 1 семестр

Практичне заняття № 1, З/В заняття № 1

Тема 7: Робота балетмейстера з фонограмою та акомпаніатором.

Мета вивчення: ознайомлення з основними правилами роботи з музичним матеріалом, фонограмою, акомпаніатором.

Література: основна: 1, 2, 4; додаткова: 13.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музичний інструмент, аудіо прилад.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Прослухати музикальну композицію та простежити за інтонаційно-образним розвитком музики. Виявити спільне і відмінне між музикою та танцем у відображенні навколишнього світу.

Завдання 2. Розпізнати основні музичні засоби виразності та охарактеризувати їх особливості у втіленні життєвого змісту.

Завдання 3. Прослухати ряд музикальних композицій та виокремити музичний твір який найбільше викликає образно-емоційні асоціації для втілення їх хореографічними засобами.

Завдання для самостійної роботи: подивитись пропонований викладачем відеоматеріал та зробити аналіз інтерпретації музичного змісту виразними засобами хореографічного мистецтва.

Практичне заняття № 1-2, З/В заняття № 1

Тема 8: Аналіз музичного твору.

Мета вивчення: ознайомлення з основними правилами роботи з музичним матеріалом, фонограмою, акомпаніатором.

Література: основна: 1, 2, 4; додаткова: 13.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музичний інструмент, аудіо прилад.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Прослухати музикальну композицію та простежити за відображенням в музиці різних емоційних станів людини. Визначити її стильові ознаки, драматургію та структуру музикальних тем.

Завдання 2. Відповідно до кожної частини драматургії прорахувати кількість тактів, час (секунди), темп, лад, тональність і динаміку звучання.

Завдання 3. Розповісти які образно-емоційні асоціації викликає зміст музичного твору і якими виразними засобами хореографії найкраще їх можна втілити.

Завдання для самостійної роботи: інтерпретувати емоційну складову музичного твору.

Практичне заняття № 2, З/В заняття № 2

Тема 10: Драматургія хореографічного твору.

Мета вивчення: опанування навиками розробки хореографічного твору.

Література: основна: 4, 5, 6, 10, 12; додаткова: 5, 37.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. На основі пропонованого викладачем хореографічного твору розробити його драматургію.

Завдання 2. Визначити які засоби хореографії сприяють розвитку та переходу між частинами драматургії.

Завдання для самостійної роботи: Розробити драматургію власного хореографічного етюд.

Практичне заняття № 3, З/В заняття № 3

Тема 12: Хореографічна лексика і хореографічний текст.

Мета вивчення: ознайомлення з основними підходами до композиції хореографічного тексту та розширення знань щодо компонентів виразності танцювальних рухів.

Література: 6, 13, 15; додаткова: 5, 9, 10, 15, 31, 32, 43.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музичний інструмент.

Хід практичної роботи

Завдання 1. На пропоновану танцювальну комбінацію розробити її інтерпретацію.

Завдання 2. Поєднати у логічне єдине ціле пропоновані викладачем танцювальні рухи.

Завдання для самостійної роботи: самостійне наповнення розробленої комбінації позиційними артикуляціями, та визначити зміни у формі рухів.

Практичне заняття № 3-4, З/В № 3

Тема 13: Малюнок танцю та його різновиди.

Мета вивчення: опанування практичним досвідом використання художніх прийомів побудови малюнків у просторі

Література: основна: 4, 5, 6, 11, 13; додаткова: 5, 10, 40, 44.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розробка танцювальних фрагментів з використанням прийомів кругових малюнків у просторі.

Завдання 2. Розробка танцювальних фрагментів з використанням лінійних малюнків у просторі.

Завдання для самостійної роботи: Варіаційний розвиток створених танцювальних фрагментів за рахунок змін часу, енергії та зусиль. Структурування хореографії за законами драматургії.

Практичне заняття № 4, З/В заняття № 3-4

Тема 14: Основні параметри аналізу танцювальних рухів.

Мета вивчення: опанування навиками щодо створення хореографічного тексту

Література: основна: 4, 6, 10, 13, 16; додаткова: 9, 22, 28, 39.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. На запропоновану танцювальну комбінацію розробити інтерпретацію зі зміною ваги.

Завдання 2. На запропоновану танцювальну комбінацію розробити інтерпретацію зі змінами зусиль.

Завдання 3. На запропоновану танцювальну комбінацію розробити інтерпретацію зі зміною у часі.

Завдання 4. На запропоновану танцювальну комбінацію розробити інтерпретацію зі зміною у просторі.

Завдання для самостійної роботи: Створення власної танцювальної комбінації з використанням змін основних параметрів танцювального руху.

Практичне заняття № 5, З/В заняття № 4

Тема 16: Компоненти виразності танцювальних рухів.

Мета вивчення: розвиток навиків роботи з танцювальними формами у просторі.

Література: основна: 74, 6, 10, 15, 16; додаткова: 3, 9, 10, 12, 28.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музичний інструмент

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розробити танцювальні комбінації з демонстрацією просторових прийомів:

- matching, bridging;
- extrusion, folding;
- collapsing points, dropping points;

Завдання 2. Використання ізольованого або комплексного операційного комплексу при композиції хореографічного тексту.

Завдання для самостійної роботи: При самостійної розробці танцювальних комбінацій продемонструвати володіння наступними вимогами:

- використання зусиль: відштовхуватись, ковзати, brosser (чистити підлогу), розкривати, випрямляти, підіймати, обертатися, пом'якшувати удар;
- усвідомлення та початковий контроль позиції en dehors та parallèle;
- усвідомлення ваги тіла;
- усвідомлення вертикальності у рівновазі та дисбалансі;
- рівновага на стопі, опорна нога пряма або зігнута;
- рівновага на півпальцях, прямі ноги;
- контрольоване перенесення ваги з ноги на ногу в процесі хо-діння, бігу, тріплетів;
- опора на підлогу різними частинами тіла;
- опускання, падіння, рулада на підлогу, розмах, стрибок, стій-ка на одній нозі, стійка з переходом на підлогу та до бігу;
- працювати з часом: контрасти швидкості виконання, акценти, паузи.

Практичне заняття № 6-7, З/В № 4-5

Тема 16: Створення танцювальної комбінації.

Мета вивчення: закріплення професійних навиків драматургічного розвитку основних танцювальних рухів та їх поєднання з позиційними артикуляціями у кінесферічному просторі.

Література: основна: 7, 11, 38, 39, 57, 62, 70.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музичний інструмент.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Виявлення структури музичної композиції.

Завдання 2. Варіаційний розвиток танцювальної фрази за рахунок змін у просторі (ракурс, рівень, просування), часі і ритму (акценти, швидкість, пауза, стратегії слухання та ін.), енергії, імпульсу, динаміки.

Завдання для самостійної роботи: структурування хореографії.

1 курс 2 семестр

Практичне заняття № 8, З/В № 6

Тема 17: Художні прийоми розкриття змісту танцю за допомогою танцювальних малюнків

Мета вивчення: опанування практичним досвідом використання художніх прийомів побудови просторової композиції для розкриття змісту танцю та продовження його сприйняття.

Література: основна: 11, 13, 14; додаткова: 1, 5, 10

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розробка танцювальних фрагментів з використанням прийомів дрібнення, ускладнення, нарощування.

Завдання 2. Розробка танцювальних фрагментів з використанням прийому контрасту;

Завдання 3. Розробка танцювальних фрагментів з використанням прийому темпу;

Завдання 4. Розробка танцювальних фрагментів з використанням прийому крапка сприйняття: основна, під час руху, завершальна.

Завдання для самостійної роботи: Варіаційний розвиток створених танцювальних фрагментів за рахунок змін часу, енергії та зусиль. Структурування хореографії за законами драматургії.

Практичне заняття № 8-9, З/В № 6

Тема 18-19: Прийоми побудови просторової композиції.

Мета вивчення: опанування практичним досвідом використання художніх прийомів побудови просторової композиції для розкриття змісту танцю та продовження його сприйняття.

Література: основна: 6, 11, 13; додаткова: 1, 5, 10, 34, 35.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розробка танцювальних фрагментів з використанням прийому накладення.

Завдання 2. Розробка танцювальних фрагментів з використанням прийому подвійного прискорення чи зниження темпу виконання;

Завдання 3. Розробка танцювальних фрагментів з використанням прийому від особистого до загального, від загального до особистого.

Завдання для самостійної роботи: Варіаційний розвиток створених танцювальних фрагментів за рахунок змін часу, енергії та зусиль. Структурування хореографії за законами драматургії.

Практичне заняття № 9 – 13, З/В заняття № 6-7

Тема 20-22: Основні компоненти образного рішення змісту танцю. Основні підходи до творення образного хореографічного тексту та малюнків. Композиція образного хореографічного тексту.

Мета вивчення: опанування навиками створення образного хореографічного тексту.

Література: основна: 2, 4, 6, 8, 10, 16; додаткова: 1, 2, 9, 15, 20, 28, 30, 31, 32.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розробити варіанти поз, ракурсів, жестів та побутових рухів, які характеризують обраний образ.

Завдання 2. Розробити танцювальні фрагменти, що характеризують обраний образ засобами пластичних форм рухів та прийомів (matching, bridging, extrusion, folding, collapsing points, dropping points).

Завдання 3. Визначити лейтмотивні рухи або просторові малюнки.

Завдання 4. Рішення хореографічного образу за рахунок ритмічної форми танцювального фрагменту.

Завдання для самостійної роботи: Варіаційний розвиток створених танцювальних фрагментів за рахунок змін часу, енергії та зусиль. Структурування хореографії за законами драматургії.

Практичне заняття № 14, З/В заняття № 8

Тема 23: Основні правила створення танцювального етюд.

Мета вивчення: опанування навиками створення хореографічного тексту в contemporary dance за рахунок прийомів написання.

Література: основна: 6, 10, 13; додаткова: 5, 10, 13, 15, 28, 32.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка, комп'ютер.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над опануванням принципів візуалізації пластичних форм у просторі окремими частинами тіла при виконанні обертів, дуг.

Завдання 2. Робота над опануванням операційного комплексу з трансформації U-образних рухів у просторі, часі, зі зміною енергії – потоку, зусиль.

Завдання 3. Робота над опануванням операційного комплексу з трансформації O-образних рухів у просторі, часі, зі зміною енергії – потоку, зусиль.

Завдання для самостійної роботи: відпрацювати танцювальні комбінації, рухи і проробити ритмічний малюнок, манеру та характер виконання.

Практичне заняття № 15 – 17, З/В заняття № 8-10

Тема: Постановка танцювального етюд.

Мета вивчення: опанування навиками балетмейстерської майстерності.

Література: основна: 6, 10, 13; додаткова: 5, 10, 13, 15, 28, 32.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Розроблення теми, ідеї та образного рішення хореографічного етюд.

Завдання 2. Визначитись з музичним матеріалом та зробити його аналіз.

Завдання 3. Просторове структурування створеного образного хореографічного тексту за законами драматургії у розгорнутий танцювальний етюд.

Завдання для самостійної роботи: Постановка розгорнутого танцювального етюд.

2 курс 3 семестр

Практичне заняття № 18, З/В заняття № 11

Тема 25: Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному творі.

Мета вивчення: опанування навиків досконалої самопідготовки до розробки хореографічного твору.

Література: основна: 4, 13; додаткова: 3, 7, 11, 32.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Обґрунтувати вибір літературно-драматургічної, історичної або філософської та ін. основи хореографічної дії.

Завдання 2. Визначити засоби вираження змісту першоджерела (сюжет, ідею конфлікту, характер дійових осіб тощо).

Завдання для самостійної роботи: визначитись з основою власного хореографічного номеру та обґрунтувати її актуальність.

Практичне заняття № 18-19, З/В заняття № 11-12

Тема 26-27: Програма хореографічного твору. Лібретто. Композиційний план.

Мета вивчення: опанування навиків досконалої самопідготовки до розробки хореографічного твору.

Література: основна: 4, 6, 7, 13; додаткова: 5, 18, 25.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Аналіз музичного твору. Драматургічна розробка музичного матеріалу.

Завдання 2. Розробка програми хореографічного номеру. Складання лібретто.

Завдання 3. Розробка композиційного плану.

Завдання для самостійної роботи: проведення аналізу музичного матеріалу та його обробка шляхом варіювання та компіляції (при необхідності); складання лібретто та композиційного плану власного хореографічного номеру.

Практичне заняття № 20 – 22, З/В заняття № 13-14

Тема 28: Основні прийоми роботи з простором.

Мета вивчення: опанування навиками створення хореографічного тексту використовуючи прийоми просторової переорієнтації, просторового відновлення, компресії, ізометрії.

Література: додаткова: 28, 31, 32, 34.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка, комп'ютер.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над опануванням принципів визначення простору та створення в ньому форм рухів.

Завдання 2. Робота над опануванням навиків створення танцювальних рухів послідовно відновлюючи простір; виконання цих рухів у зворотному порядку, їх фрагментація.

Завдання 3. Опанування навиками створення рухів з використанням прийомів просторової та часової компресії.

Завдання 4. Опанування навиками створення танцювальних рухів з використанням прийомів осьової симетрії (відбиття), дзеркальної симетрії (відбиття) щодо площини, паралельного переносу, обертання дзеркального обертання.

Завдання для самостійної роботи: варіаційний розвиток створених танцювальних фрагментів з застосуванням різної ваги та наповнення рухів чуттєвістю, контрастом зусиль.

Практичне заняття № 23 – 26, З/В заняття № 14 – 15

Тема 29: створення хореографічного номера в основі якого є просторові та танцювальні малюнки.

Мета вивчення: опанування навиками створення хореографічного тексту в contemporary dance за рахунок прийомів написання.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 18, 25.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка, комп'ютер.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над опануванням принципів візуалізації пластичних форм у просторі окремими частинами тіла при виконанні обертів, дуг.

Завдання 2. Робота над опануванням операційного комплексу з трансформації U-образних рухів у просторі, часі, зі зміною енергії – потоку, зусиль.

Завдання 3. Робота над опануванням операційного комплексу з трансформації O-образних рухів у просторі, часі, зі зміною енергії – потоку, зусиль.

Завдання для самостійної роботи: відпрацювати танцювальні комбінації, рухи і проробити ритмічний малюнок, манеру та характер виконання.

Практичне заняття № 26 – 27, З/В заняття № 16

Тема 30-31: Основи постановочної та репетиційної роботи

Мета вивчення: : поглиблене вивчення принципів створення хореографічного номеру, основою якого є танцювальні малюнки.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 15, 18.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Підбір образних малюнків, лейтмотивного руху для пересування виконавців, художніх прийомів просторової композиції.

Завдання 2. Аналіз музичного твору. Обґрунтування балетмейстерських рішень у композиційному та постановочному планах.

Завдання 3. Створення танцю, основою якого є розвиток хореографічного малюнку.

Завдання для самостійної роботи: визначення теми, ідеї номеру; розробка композиційного та постановочного планів хореографічного номеру; розучування з виконавцями окремих рухів та комбінацій; постановка окремих частин та всього танцю в цілому.

2 курс 4 семестр

Практичне заняття № 28 – 30, З/В заняття № 17

Тема 32-33: Хореографічні твори для дітей: специфіка та робота над образом.

Мета вивчення: опанування навиками створення та постановки танців для дітей.

Література: основна: 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 10, 15.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над опануванням навиків створення хореографічного образу який має характерні риси характеру дітей (окремих вікових категорій), дій, вчинків, взаємовідношень.

Завдання 2. Робота над образами: складання характеристики дійових осіб, пошук відповідних образному змісту пластичного, просторового та ритмічного рішення танцювальних рухів.

Завдання 3. Робота над створенням хореографічного тексту.

Завдання для самостійної роботи: створення танцювальних комбінацій відповідно до вікових категорій дітей.

Практичне заняття № 31 – 33, З/В заняття № 17 – 19

Тема 34: Особливості створення хореографічного тексту у танцях для дітей.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду створення танців для дітей.

Література: основна: 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 10.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Відповідно до розроблених танцювальних образів розробити хореографічний текст: лейттеми образів основні танцювальні рухи.

Завдання 2. Варіативний розвиток танцювальних комбінацій.

Завдання для самостійної роботи: створення танцювальних комбінацій відповідно до вікових категорій дітей.

Практичне заняття № 34, З/В заняття № 20

Тема 35: Розробка композиційного плану.

Мета вивчення: набуття практичної підготовки до розробки танцю для дітей.

Література: основна: 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 10.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Обґрунтувати тему, ідею, форму та жанр хореографічного номеру для дітей.

Завдання 2. Визначити місце дії та час дії.

Завдання 3. Скласти лібрето та розгорнутий зміст танцю.

Завдання для самостійної роботи: дослідити джерела і матеріали, що відобразатимуться в хореографічному творі для дітей; зробити аналіз музичного матеріалу; продумати костюми та сценічне оформлення.

Практичне заняття № 35 – 38, З/В заняття № 21- 22

Тема 36: Постановка танцювальних номерів для дітей.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду щодо створення та постановки танців для дітей.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 4, 5, 11.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Визначення та обґрунтування теми, ідеї, форми та жанру хореографічного номеру.

Завдання 2. Узгодження композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем.

Завдання 3. Робота над образами: пошук хореографічної лексики та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання для самостійної роботи: складання композиційного плану; аналіз музичного матеріалу; постановка хореографічного номеру; відпрацювання танцювальних комбінацій, рухів, ритмічного малюнку, характеру виконання та манери з виконавцями хореографічного номеру.

3 курс 5 семестр

Практичне заняття № 39 – 42, З/В заняття № 23 - 25

Тема 37-38: Специфіка створення та виконання танців малих форм. Хореографічна мініатюра в сучасній хореографії.

Мета вивчення: опанування навиками створення та постановки танців малих форм.

Література: основна: 2, 4, 7, 8, 10, 13, 16; додаткова: 4, 5, 12, 14, 18, 20, 26, 27.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Створити танцювальну комбінацію на одного виконавця.

Завдання 2. Робота в групі: композиційне рішення танцювальної комбінації на двох виконавців.

Завдання 3. Робота в групі: композиційне рішення танцювального фрагменту на трьох виконавців.

Завдання 4. Робота в групі: композиційне рішення танцювальної комбінації на чотирьох виконавців.

Завдання для самостійної роботи: дослідити джерела і матеріали, що відображатимуться в хореографічному творі; визначити та обґрунтувати тему, ідею, форму та жанр хореографічного номеру; визначитись з музикальним матеріалом та зробити його аналіз.

Практичне заняття № 43 – 50, З/В заняття № 26 - 28

Тема 39: Створення та постановка танців малих форм.

Мета вивчення: опанування навиками створення та постановки танців малих форм.

Література: основна: 2, 4, 7, 8, 10, 13, 16; додаткова: 4, 5, 14, 18, 20, 26, 27, 30, 32.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Узгодження композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем.

Завдання 2. Робота над образами: пошук хореографічної лексики та інших виразних засобів танцю.

Завдання 3. Застосування театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання для самостійної роботи: скласти композиційний план; розробка постановочного плану; реалізація хореографічного номеру на виконавцях; відпрацювання танцювальних комбінацій, рухів, ритмічного малюнку, характеру виконання та манери з виконавцями хореографічного номеру.

3 курс 6 семестр

Практичне заняття № 51 – 54, З/В заняття № 29 - 31

Тема 40-41: Характерні особливості сюжетного танцю. Особливості розкриття сюжету в сучасній хореографії.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду розкриття сюжетної лінії в сучасній хореографії.

Література: основна: 5, 6, 9, 17; додаткова: 6, 12, 14, 32, 43.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Обґрунтування теми, ідеї, форми та жанру хореографічного номеру.

Завдання 2. Розробка драматургії та композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем; розподіл музичних фрагментів між дійовими особами.

Завдання 3 Робота над образами: складання характеристики дійових осіб, пошук хореографічної лексики, лейттеми образів та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання 5. Обґрунтування декоративно-художнього рішення танцю та костюмів дійових осіб.

Завдання для самостійної роботи: дослідити джерела і матеріали, що відображатимуться в хореографічному творі; складання композиційно-постановочного плану; підбір та аналіз музичного матеріалу.

Практичне заняття № 55 – 62, З/В заняття № 32 - 34

Тема 42: Створення та постановка сюжетного хореографічного номеру.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду розкриття сюжетної лінії в сучасній хореографії.

Література: основна: 5, 6, 9, 17; додаткова: 5, 30, 31.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над образами: композиція хореографічного тексту, лейттеми образів та інших виразних засобів танцю.

Завдання 2. Композиційне та просторове рішення хореографічного номеру.

Завдання 3. Аналіз танцювальних фрагментів колег по групі.

Завдання для самостійної роботи: постановочна та репетиційна робота.

4 курс 7 семестр

Практичне заняття № 63 – 68, З/В заняття № 35 - 38

Тема 45: Специфіка композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.

Література: основна: 12, 15; додаткова: 30, 31.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над пошуком можливих варіацій поєднання конкретних стилів сучасного танцю з фольклорною основою українського танцю.

Завдання 2. Розробка традиційної та нетрадиційної танцювальної лексики з використанням прийому морфологічної ад'єктивації.

Завдання 3. Робота над образами сучасника в стилізованих танцях: складання характеристики, пошук відповідної хореографічної лексики, лейттеми образів та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Робота над переосмисленням етнографічних українських малюнків та їх використання у просторових формах руху.

Завдання 5. Робота над трансформацією драматургії розвитку традиційних малюнків українського танцю відповідно до музикальної структури сучасної української музики.

Завдання для самостійної роботи: варіативний розвиток створених танцювальних комбінацій з застосуванням різної ваги та наповнення рухів чуттєвістю, контрастом зусиль.

Практичне заняття № 69 – 76, З/В заняття № 39 - 40 **Тема 46:** Створення та постановка хореографічного номеру в основі якого є стилізація української народної хореографії з будь яким напрямом сучасної хореографії.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду трансформації структури виразних засобів українського народного танцю або наповнення їх елементами сучасної хореографії.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 18, 25.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Обґрунтування теми, ідеї, форми та жанру хореографічного номеру.

Завдання 2. Розробка драматургії та композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем; розподіл музичних фрагментів між дійовими особами.

Завдання 3 Робота над образами: складання характеристики дійових осіб, пошук хореографічної лексики, лейттеми образів та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання 5. Обґрунтування декоративно-художнього рішення танцю та костюмів дійових осіб.

Завдання для самостійної роботи: складання композиційного плану; підбір та аналіз музичного матеріалу; постановка хореографічного номеру; репетиційна робота з виконавцями.

4 курс 8 семестр

Практичне заняття № 77 – 79, З/В заняття № 41 - 42

Тема 47: Особливості синтезу різних видів і напрямів мистецтва, зокрема хореографічного.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду синтезування різних напрямів хореографічного мистецтва з якісно новими художніми стилями мистецтва contemporary.

Література: основна: 6, 7, 10; додаткова: 30, 31, 32.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Робота над пошуком можливих варіацій використання рухів танців класичного, народного, модерну, джазу або хіп-хоп у стилістиці урбаністичного, мінімалістичного, віртуального, концептуального тощо, мистецтва..

Завдання 2. Розробка традиційної та нетрадиційної танцювальної лексики з використанням прийому морфологічної ад'ективації.

Завдання 3. Робота над створенням хореографічного тексту; усвідомленому аналізу ваги тіла, його енергії та зусиль під час роботи у просторі та часі.

Завдання для самостійної роботи: варіаційний розвиток створених танцювальних комбінацій з кінестезичним усвідомленням якості виконання рухів.

Практичне заняття № 80, З/В заняття № 42- 44

Тема 48: Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному творі.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду синтезування різних напрямів хореографічного мистецтва з якісно новими художніми стилями мистецтва contemporary.

Література: основна: 5, 6, 9, 17; додаткова: 6, 12, 14, 31.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Сформулювати тему, ідею проекту та обґрунтувати її актуальність.

Завдання 2. Зробити аналіз твору мистецтва або об'єкту на основі якого розробляється хореографічна робота.

Завдання 3. Обґрунтувати вибір музичного матеріалу.

Завдання для самостійної роботи: визначити форму та жанр хореографічного номеру; зробити аналіз музикального матеріалу; відповідно до теми та ідеї

номеру описати локалізацію де відбуватиметься танцювальна дія (предмети або приміщення, їх символічне значення; сценічне оформлення (якщо дія відбуватиметься на сцені); світлове рішення відповідно до частин драматургії.

Практичне заняття № 81 – 86, З/В заняття № 45 - 46

Тема 49 : Створення та постановка хореографічного номеру на основі синтезу видів мистецтва або синтезу напрямів хореографічного мистецтва.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду трансформації структури виразних засобів українського народного танцю або наповнення їх елементами сучасної хореографії.

Література: основна: 1, 23, 25; допоміжна: 40, 47, 49, 51, 52, 55, 61, 62, 70.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід практичної роботи

Завдання 1. Обґрунтування теми, ідеї, форми та жанру хореографічного номеру.

Завдання 2. Розробка драматургії та композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем; розподіл музичних фрагментів між дійовими особами.

Завдання 3. Робота над образами: складання характеристики дійових осіб, пошук хореографічної лексики, лейттеми образів та інших виразних засобів танцю.

Завдання 4. Використання театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання 5. Обґрунтування декоративно-художнього рішення танцю та костюмів дійових осіб.

Завдання для самостійної роботи: складання композиційного плану; підбір та аналіз музичного матеріалу; постановка хореографічного номеру; репетиційна робота з виконавцями.

VIII. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

1 курс 1 семестр

Індивідуальне заняття № 1.

Тема 14: Основні параметри аналізу танцювальних рухів.

Мета вивчення: закріплення навиків створення хореографічного тексту.

Література: основна: 4, 6, 10, 13, 16; додаткова: 9, 22, 28, 39.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Продемонструвати розроблені власні інтерпретації танцювальних комбінацій зі зміною: ваги, зусиль, часу та простору. Обговорення та робота з хореографічним текстом, враховуючи рекомендації викладача.

Індивідуальне заняття № 2**Тема 15:** Компоненти виразності танцювальних рухів.**Мета вивчення:** розвиток навиків роботи з танцювальними формами у просторі.**Література:** основна: 74, 6, 10, 15, 16; додаткова: 3, 9, 10, 12, 28.**Обладнання:** танцювальна зала з дзеркалами, музичний інструмент**Хід індивідуальної роботи****Завдання 1.** Продемонструвати розроблені танцювальні комбінації лейтмотивом яких є робота з прийомами:

- matching, bridging;
- extrusion, folding;
- collapsing points, dropping points;

Обговорення та робота з хореографічним текстом, враховуючи рекомендації викладача.

Індивідуальне заняття № 3, 4**Тема 16:** Створення танцювальної комбінації.**Мета вивчення:** закріплення професійних навиків драматургічного розвитку основних танцювальних рухів та їх поєднання з позиційними артикуляціями у кінесферичному просторі.**Література:** основна: 7, 11, 38, 39, 57, 62, 70.**Обладнання:** танцювальна зала з дзеркалами, музичний інструмент.**Хід індивідуальної роботи****Завдання 1.** Аналіз та обговорення розробленої структури музичної композиції.**Завдання 2.** Робота над варіативним розвитком танцювальної фрази.

Обговорення та робота над структурою хореографії.

1 курс 2 семестр**Індивідуальне заняття № 5, 6****Тема 22:** Композиція образного хореографічного тексту.**Мета вивчення:** розвиток навиків створення образного хореографічного тексту.**Література:** основна: 2, 4, 6, 8, 10, 16; додаткова: 1, 2, 9, 15, 20, 28, 30, 31, 32.**Обладнання:** танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.**Хід індивідуальної роботи****Завдання 1.** Демонстрація розроблених танцювальних фрагментів, що характеризують обраний студентом образ. Обговорення розроблених студентом просторових малюнків та лейтмотивних рухів.

Завдання 2. Демонстрація створених танцювальних фрагментів за рахунок змін часу, енергії та зусиль. Обговорення структури хореографії відповідно до законів драматургії.

Індивідуальне заняття № 7, 8

Тема: Постановка танцювального етюд.

Мета вивчення: опанування навиками балетмейстерської майстерності.

Література: основна: 6, 10, 13; додаткова: 5, 10, 13, 15, 28, 32.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Обговорення визначених студентом ідеї, форми та образного рішення танцювального етюд з аналізом його відповідності до драматургічного розвитку та наявності логічних взаємозв'язків між хореографічним текстом, малюнком, музикою.

Завдання 2. Демонстрація створеного розгорнутого танцювального етюд. Обговорення, рекомендації.

2 курс 3 семестр

Індивідуальне заняття № 9

Тема 25: Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному творі.

Мета вивчення: розвиток навиків розробки хореографічного твору.

Література: основна: 4, 13; додаткова: 3, 7, 11, 32.

Обладнання: аудиторія, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Обговорення вибору студента основи для хореографічного номеру (літературно-драматургічної, історичної, філософської тощо), її актуальності та засобів вираження змісту першоджерела (сюжет, ідею конфлікту, характер дійових осіб тощо).

Індивідуальне заняття № 10

Тема 27: Композиційний план.

Мета вивчення: розвиток навиків досконалої розробки хореографічного твору.

Література: основна: 4, 6, 7, 13; додаткова: 5, 18, 25.

Обладнання: навчальна аудиторія, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Перевірка, обговорення проведеного аналізу музичного матеріалу та його обробки (при необхідності), а також складаного лібрето, композиційного плану власного хореографічного номеру.

Індивідуальне заняття № 11, 12

Тема 29: створення хореографічного номера в основі якого є просторові та танцювальні малюнки.

Мета вивчення: опанування навиками створення хореографічного тексту в contemporary dance за рахунок прийомів написання.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 18, 25.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка, комп'ютер.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Продемонструвати розроблені танцювальні комбінації. Обговорення та робота з хореографічним текстом, враховуючи рекомендації викладача.

Завдання 2. Продемонструвати розроблені танцювальні комбінації. Обговорення та робота з ритмічним малюнком, манерою та характером виконання.

2 курс 4 семестр**Індивідуальне заняття № 13**

Тема 33: Робота над образом у танцях для дітей.

Мета вивчення: розвиток навиків створення та постановки танців для дітей.

Література: основна: 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 10, 15.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Показ створених танцювальних комбінацій відповідно до вікових категорій дітей. Обговорення та робота над їх вдосконаленням.

Індивідуальне заняття № 14

Тема 34: Особливості створення хореографічного тексту у танцях для дітей.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду створення танців для дітей.

Література: основна: 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 10.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Показ створених танцювальних комбінацій відповідно до розроблених танцювальних образів (лейттеми образів, основні танцювальні рухи. Обговорення та робота над їх вдосконаленням та розробкою хореографічного тексту.

Індивідуальне заняття № 15

Тема 35: Розробка композиційного плану.

Мета вивчення: набуття практичної підготовки до розробки танцю для дітей.

Література: основна: 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 10.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Обговорення досліджених студентом джерел і матеріалів, що відобразатимуться в хореографічному творі для дітей; драматургії, аналіз музичного матеріалу, костюми та сценічне оформлення.

Індивідуальне заняття № 16

Тема 36: Постановка танцювальних номерів для дітей.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду щодо створення та постановки танців для дітей.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 4, 5, 11.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Обговорення складеного постановочного плану. Робота щодо вдосконалення хореографічного тексту.

3 курс 5 семестр

Індивідуальне заняття № 17 – 20

Тема 39: Створення та постановка танців малих форм.

Мета вивчення: розвиток навиків створення та постановки танців малих форм.

Література: основна: 2, 4, 7, 8, 10, 13, 16; додаткова: 4, 5, 14, 18, 20, 26, 27, 30, 32.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Узгодження композиційного плану та музикального матеріалу з викладачем.

Завдання 2. Обговорення розроблених танцювальних образів. Вдосконалення хореографічного тексту та інших виразних засобів танцю.

Завдання 3. Обговорення складеного композиційно-постановочного плану театральних і художніх прийомів при створенні танцю.

Завдання 4. Обговорення та вдосконалення необхідних аспектів номеру в процесі постановочної роботи студента.

3 курс 6 семестр

Індивідуальне заняття № 21 – 24

Тема 42: Створення та постановка сюжетного хореографічного номеру.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду розкриття сюжетної лінії в сучасній хореографії.

Література: основна: 5, 6, 9, 17; додаткова: 5, 30, 31.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Обговорення розробленого хореографічного образу (лейттеми образів, хореографічний текст та інші виразні засоби танцю).

Завдання 2. Узгодження композиційного та просторового рішення хореографічного номеру.

Завдання 3. Обговорення та вдосконалення необхідних аспектів номеру в процесі постановочної роботи студента.

Завдання 4. Обговорення та вдосконалення необхідних аспектів номеру в процесі репетиційної роботи студента.

4 курс 7 семестр

Індивідуальне заняття № 25, 26

Тема 45: Специфіка композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.

Література: основна: 12, 15; додаткова: 30, 31.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Показ розроблених танцювальних фрагментів заснованих на поєднанні традиційної та нетрадиційної танцювальної лексики з використанням прийому морфологічної ад'єктивації. Обговорення та вдосконалення хореографічного тексту.

Завдання 2. Показ розроблених варіантів просторових форм рухів на основі етнографічних українських малюнків та малюнків українського танцю з наступною адаптацією їх розвитку відповідно до музикальної структури сучасної української музики. Обговорення та робота над їх вдосконаленням.

Індивідуальне заняття № 27, 28

Тема 46: Створення та постановка хореографічного номеру в основі якого є стилізація української народної хореографії з будь яким напрямом сучасної хореографії.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду трансформації структури виразних засобів українського народного танцю або наповнення їх елементами сучасної хореографії.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 18, 25.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Обговорення розроблених композиційного та постановочного планів, музикального матеріалу, розподіл музичних фрагментів між дійовими особами.

Завдання 2. Показ розробленого декоративно-художнього рішення танцю. Обґрунтування театральних і художніх прийомів що сприятимуть розкриттю головного змісту хореографічного твору.

4 курс 8 семестр

Індивідуальне заняття № 29 – 32

Тема 49: Створення та постановка хореографічного номеру на основі синтезу видів мистецтва або синтезу напрямів хореографічного мистецтва.

Мета вивчення: набуття практичного досвіду трансформації структури виразних засобів сучасного танцю з засобами інших видів мистецтва

Література: основна: 1, 23, 25; допоміжна: 40, 47, 49, 51, 52, 55, 61, 62, 70.

Обладнання: танцювальна зала з дзеркалами, музична колонка.

Хід індивідуальної роботи

Завдання 1. Обговорення розроблених композиційного та постановочного планів, музикального матеріалу.

Завдання 2. Обговорення розроблених танцювальних образів. Вдосконалення хореографічного тексту та інших виразних засобів танцю.

Завдання 3. Обговорення та вдосконалення необхідних аспектів номеру в процесі постановочної роботи студента.

Завдання 4. Обговорення та вдосконалення необхідних аспектів номеру в процесі репетиційної роботи студента.

ІХ. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Навчання балетмейстерському мистецтву відбувається через роботу з теоретичним матеріалом, танцювальною технікою, імпровізацією та композицією, а також через творчі процеси, що сприяють розвитку індивідуальної чутливості та креативності студента при створенні танців.

Самостійна робота — це експериментальна робота, яка ведеться з долученням критично-позитивного погляду ззовні. На певному етапі студенти дивляться на те, що зробили їх колеги з групи. Коментарі та позитивний критичний аналіз повинен перевірити якість та художню виразність роботи в зв'язку з запропонованими темами та завданнями педагога. Для досягнення якісного

результату практичних завдань дисципліни, студенту бажано самостійно працювати над такими завданнями:

- уважно аналізувати теоретичний матеріал;
- вивчати рекомендованою літературу з історії та теорії балетмейстерського мистецтва;
- самостійно вивчати першоджерела, з послідуочим аналізом та висновками;
- слідкувати за виходом з друку нових робіт з питань хореографічного мистецтва;
- ознайомлюватись з відео матеріалами та проводити подальший аналіз;
- вивчати суміжні види мистецтва (літературу, музику, живопис, скульптуру тощо).

Під час роботи над завданнями щодо створення хореографічних номерів, зокрема хореографічного тексту, слід відмовитися від власних танцювальних паттернів і спрямувати увагу на використання ваги тіла, долучаючи до роботи тулуба переходи між танцювальними елементами. Слід знайти необхідні опори у тілі для покращення координації рухів і їх поєднання.

Не треба прагнути поєднувати різні рухи у довгий та нескінчений ланцюг. Краще напочатку створити лейтмотивні поєднання (наприклад, попередній рух – основний, образний елемент – завершальний). Завершальний рух не може закінчуватись стоячи на двох ногах одночасно, тому що це зачиняє тілесний потік для іншого руху.

Наступні етапи роботи над композицією хореографічного тексту:

- виявлення структури музичної композиції;
- композиція пропонованих танцювальних рухів у єдину музично-танцювальну фразу;
- варіаційний розвиток танцювальної фрази за рахунок змін у просторі (ракурс, рівень, просування ...), часі і ритму (акценти, швидкість, пауза, стратегії слухання та ін.), енергії, імпульсу, динаміки;
- структурування хореографії;
- можлива робота з образами;
- соло, дует, тріо, група.

Завдання до самостійних занять

Тема 1: Балетмейстер і сфера його творчої діяльності.

Мета вивчення: визначити сфери діяльності балетмейстера. Дати характеристику його роботі.

Література: основна: 3, 4, 14; додаткова: 4, 11, 14, 17, 24, 27, 33, 37, 44.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.

2. Конспект лекції.

Тема 2: Балетмейстерська школа.

Мета вивчення: ознайомити студентів з провідними хореографами, балетмейстерами факультету хореографічного мистецтва ХДАК, зокрема творчістю Б.М. Колногузенка, репертуаром театру народного танцю «Заповіт», ансамбля сучасного танцю «Естет» та ансамбля бального танцю ХДАК.

Література: основна: 11.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 3: Зародження мистецтва танцю та соціально-історичні аспекти його розвитку.

Мета вивчення: формування теоретичних знань про джерела та розвиток танцю.

Література: основна: 9, 14; додаткова: 27, 29.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 4: Танець як один із видів мистецтва. Його види, форми, жанри та виразні засоби.

Мета вивчення: формування професійних знань майбутніх балетмейстерів.

Література: основна: 5, 8, 16; додаткова: 22, 26, 32.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 5-7: Значення музики в народженні хореографічного твору. Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії. Робота балетмейстера з фонограмою та акомпаніатором.

Мета вивчення: формування професійних знань та навиків роботи з музикальним матеріалом.

Література: основна: 1, 2, 4; додаткова: 13.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 8: Аналіз музичного твору

Мета вивчення: формування вмінь драматургічної розробки музичного матеріалу.

Література: основна: 1, 2, 4, 6, 10; додаткова: 2, 5.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 9: Тема, ідея та образ у хореографічному творі.

Мета вивчення: формування знань та вмінь визначати головні компоненти хореографічного твору.

Література: основна: 4, 6, 8, 10, 12; додаткова: 3, 5, 9, 36.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу. Перегляд відеоматеріалів пропонуваніх викладачем з наступним визначенням теми, ідеї та образів хореографічного твору.
2. Конспект лекції.

Тема 10: Драматургія хореографічного твору.

Мета вивчення: формування знань та вмінь визначати та будувати драматургію хореографічного твору.

Література: основна: 4, 5, 6, 10, 12; додаткова: 5, 37.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу. Розробка драматургії власного хореографічного твору.
2. Конспект лекції.

Тема 11: Загальні поняття хореографічної композиції та композиції хореографічного тексту в contemporary dance.

Мета вивчення: формування знань щодо композиційної основи хореографічного твору.

Література: основна: 6, 13, 15; додаткова: 5, 9, 10, 15, 31, 32, 43, 44.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 12: Хореографічна лексика і хореографічний текст. Основні параметри аналізу танцювальних рухів. Малюнок танцю та його різновиди.

Мета вивчення: формування знань щодо композиційної основи хореографічного твору.

Література: основна: 4, 5, 6, 11, 15; додаткова: 9, 22.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції

Тема 13: Малюнок танцю та його різновиди.

Мета вивчення: формування знань та навичок використання прийомів побудови просторової композиції при створенні хореографічного твору.

Література: 4, 5, 6, 11, 13; додаткова: 5, 10, 40, 44.

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 14: Основні параметри аналізу танцювальних рухів.

Мета вивчення: формування знань щодо композиційної основи хореографічного твору.

Література: основна: 4, 6, 10, 13, 16; додаткова: 9, 22, 28, 39.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 15: Компоненти виразності танцювальних рухів.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок визначення або виокремлення компонентів виразності танцювальних рухів.

Література: основна: 4, 6, 10, 15, 16; додаткова: 3, 9, 10, 12, 28.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд прийомів роботи з простором В. Форсайта.

Тема 16: Створення танцювальної комбінації.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок композиції хореографічного тексту в contemporary dance.

Література: основна: 4, 6, 10, 13, 16; додаткова: 5, 9, 20.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 17: Художні прийоми розкриття змісту танцю за допомогою танцювальних малюнків.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок з використання прийомів побудови просторової композиції.

Література: основна: 11, 13, 14; додаткова: 1, 5, 10.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 18: Художні прийоми, що допомагають розкривати та подовжувати сприйняття танцю.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок з використання прийомів побудови просторової композиції.

Література: основна: 6, 11, 13; додаткова: 34, 35.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 19: Автономні прийоми побудови просторової композиції.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок з використання прийомів побудови просторової композиції.

Література: основна: 6, 11, 13; додаткова: 34, 35.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 20: Основні компоненти образного рішення змісту танцю.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок з використання пластичної, ритмічної форм танцю, розробки лейтмотиву, просторового та декоративно-художнього рішення змісту танцю.

Література: основна: 4, 6, 8, 10; додаткова: 1, 2, 9, 15, 20, 28, 31, 32.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 21: Основні підходи до творення образного хореографічного тексту та малюнків.

Мета вивчення: формування навичок з використання образно-асоціативного, емоційно-психологічного або соціально-інформаційного підходів в процесі творення образного хореографічного тексту та малюнків.

Література: основна: 2, 6, 16; додаткова: 1, 2, 9, 15, 20, 28, 30.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 22: Композиція образного хореографічного тексту.

Мета вивчення: формування навичок з композиції образного хореографічного тексту.

Література: основна: 2, 6, 15, 16; додаткова: 9, 15, 20, 28, 32.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 23: Основні правила створення танцювального етюду.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок щодо розробки концепції танцювального етюду

Література: основна: 6, 10, 13; додаткова: 5, 10, 13, 15, 28, 32.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 24: Постановка танцювального етюду.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок щодо створення розгорнутих танцювальних етюдів із урахуванням драматургії, взаємозв'язку хореографічного тексту, малюнку, музики.

Література: основна: 6, 10, 13; додаткова: 5, 10, 13, 15, 28.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 25: Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному творі.

Мета вивчення: формування вмінь проектної розробки хореографічного номеру.

Література: основна: 4, 13; додаткова: 3, 7, 11, 32.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.

2. Конспект лекції.

Тема 26: Програма хореографічного твору. Лібрето.

Мета вивчення: формування вмінь розробки програми хореографічного твору та лібрето.

Література: основна: 4, 6, 7, 13; додаткова: 18, 25.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 27: Композиційний план.

Мета вивчення: формування вмінь складання композиційного плану хореографічного номеру.

Література: основна: 4, 6, 7; додаткова: 5, 18, 25.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 28: Основні прийоми роботи з простором.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок композиції хореографічного тексту в contemporary dance, зокрема реорганізації простору, часу, зусиль.

Література: додаткова: 28, 31, 32, 34.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд прийомів роботи з простором В. Форсайта.

Тема 29: Створення хореографічного номеру, основою якого є танцювальні малюнки.

Мета вивчення: формування вмінь створення танцю, основою якого є розвиток хореографічного малюнку.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 18, 25.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 30: Постановочна робота.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань щодо розучування з виконавцями хореографічного номеру.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 15.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 31: Репетиційна робота.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань репетиційної роботи з виконавцями.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 18.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 32 - 33: Специфіка хореографії для дітей. Робота над образом у танцях для дітей.

Мета вивчення: формування знань щодо специфіки розробки та створення хореографічного номеру для дітей.

Література: основна: 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 10, 15.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 34: Особливості створення хореографічного тексту у танцях для дітей.

Мета вивчення: формування знань та навичок створення образного танцювального тексту для дітей різних вікових категорій.

Література: основна: 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 10.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Відео огляд танцювальних номерів для дітей.
3. Конспект лекції.

Тема 35 - 36: Розробка композиційного плану. Постановка танцювальних номерів для дітей.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 4, 5, 11.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 37: Специфіка створення та виконання танців малих форм.

Мета вивчення: формування знань щодо характерних рис, принципів побудови та виконання танців малих форм.

Література: основна: 4, 7, 8, 10, 13; додаткова: 4, 5, 18, 26, 30, 32.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 38: Хореографічна мініатюра в сучасній хореографії.

Мета вивчення: формування знань щодо характерних рис, принципів побудови та виконання танців малих форм в сучасній хореографії.

Література: основна: 2, 7, 10, 13, 16; додаткова: 4, 12, 14, 20, 27.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 39: Створення та постановка танців малих форм.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок.

Література: основна: 2, 7, 10, 13, 15, 16; додаткова: 4, 12, 14, 20, 27, 30.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 40: Характерні особливості сюжетного танцю.

Мета вивчення: формування знань та навичок створення танцю з розвитком сюжетної лінії.

Література: основна: 5, 6, 9, 17; додаткова: 6, 12, 14, 32, 43.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 41: Особливості розкриття сюжету в сучасній хореографії.

Мета вивчення: формування знань та навичок створення танцю з розвитком сюжетної лінії.

Література: основна: 5, 6, 9, 17; додаткова: 6, 8, 12, 14, 32, 43.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 42: Створення та постановка сюжетного хореографічного номеру.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок щодо розкриття сюжету в сучасному танці.

Література: основна: 5, 6, 9, 17; додаткова: 5, 30, 31.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 43: Народна хореографічна спадщина та сучасність.

Мета вивчення: формування знань та навичок роботи з танцювальним фольклором.

Література: основна: 3, 6, 12, 16; додаткова: 16, 17, 21, 22, 23, 24.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 44: Стилізація народного і сучасного видів хореографічного мистецтва, як засіб культурної ідентифікації сучасної української хореографії.

Мета вивчення: формування знань та навичок роботи з танцювальним фольклором.

Література: основна: 3, 6, 12, 16; додаткова: 16, 17, 21, 23, 24.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 45: Специфіка композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.

Мета вивчення: формування навичок композиції рухів, елементів українського народного танцю з сучасним.

Література: основна: 15; додаткова: 30, 31.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 46: Створення та постановка хореографічного номеру в основі якого є стилізація української народної хореографії з будь яким напрямом сучасної хореографії.

Мета вивчення: формування знань та навичок створення сучасного танцю на основі української народної танцювальної спадщини.

Література: основна: 4, 6, 7, 10, 13; додаткова: 5, 18, 25.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 47: Особливості синтезу різних видів і напрямів мистецтва, зокрема хореографічного.

Мета вивчення: формування знань та навичок створення сучасного танцю на основі синтезу мистецтва.

Література: основна: 6, 7, 10; додаткова: 30, 31, 32.

Завдання :

1. Опанування теоретичного матеріалу.
2. Конспект лекції.
3. Відео огляд хореографічних творів та додаткових інформаційних джерел.

Тема 48: Вивчення джерел і матеріалів, відображених в хореографічному номері.

Мета вивчення: формування знань та навичок створення сучасного танцю на основі синтезу мистецтва.

Література: основна: 5, 6, 9, 17; додаткова: 6, 12, 14, 31.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Тема 49: Створення та постановка хореографічного номеру на основі синтезу видів мистецтва або синтезу напрямів хореографічного мистецтва.

Мета вивчення: закріплення отриманих знань та навичок щодо створення сучасного танцю на основі синтезу мистецтва.

Література: основна: 15, 17; додаткова: 28, 30, 31, 32.

Завдання :

1. Опанування практичного матеріалу.
2. Конспект лекції.

Х. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

І курс 1 семестр

1. «Мистецтво балетмейстера» — основний предмет в підготовці спеціалістів в галузі хореографії.
2. Історія Харківської державної академії культури та факультету хореографічного мистецтва.

3. Б.М. Колногузенко – творчий шлях, хореографічна спадщина.
4. Театр народного танцю «Заповіт» репертуар, балетмейстери, солісти.
5. Ансамбль сучасного танцю «Естет» репертуар, балетмейстери, солісти.
6. Ансамбль бального танцю «Креатив» репертуар, балетмейстери, солісти.
Надати історичну довідку виникненню понять «балетмейстер», «хореограф».
7. Охарактеризувати зміст професії балетмейстера, хореографа.
8. Визначити зміст роботи балетмейстера-вигадника.
9. Охарактеризувати діяльність балетмейстера-постановника.
10. Визначити завдання балетмейстера-репетитора.
11. Визначити завдання балетмейстера-педагога.
12. Життя, творчість, «золотий спадок» видатних балетмейстерів класичної хореографії: Жан-Жорж Новер, Маріус Петіпа, Михайло Фокін, Касьян Голейзовський, Жорж Баланчін, Серж Лифар, Рудольф Нурієв.
13. Життя, творчість, «золотий спадок» видатних балетмейстерів народної хореографії: Павло Вірський, І. Авраменко, Ярослав Чуперчук, Ігор Моїсеєв, Надія Надеждіна.
14. Життя, творчість, «золотий спадок» видатних балетмейстерів бальної хореографії: Руд Веремій, Еспен Салберг, Станіслав Попов, Віктор Ніковський, Вадим Єлізаров.
15. Життя, творчість, «золотий спадок» видатних балетмейстерів сучасної хореографії: Марі Вігман, Марта Грехем, Мерс Каннингем, Піна Бауш, Морис Бежар, Дж. Баланчін, Елвін Ейлі, Борис Ейфман, Жан Крістоф Майо, Охад Нахарін, Мурад Мерзукі.
16. Проаналізувати соціально-історичні умови зародження, формування та розвитку танцю.
17. Надати характеристику поняттям «танець», «хореографія».
18. Проаналізувати яким чином засоби танцю впливають на формування особистості.
19. Танець як засіб спілкування. Первісні танці.
20. Танець як невід'ємна частина народних обрядів і свят.
21. Народний танець — один з прадавніх видів народної творчості.
22. Класичний танець — стійка система виразних засобів хореографічного мистецтва.
23. Термін «бальний танець». Традиція світських балів. XX сторіччя — канонізації бальної хореографії
24. Сучасний танець — поєднання стилів та хореографічних напрямів, які виникли та отримали розвиток у XX–XXI століттях.
25. Форми народної хореографії.
26. Форми класичного танцю. Форми сучасної хореографії.

27. Форми бального танцю.
28. Жанри мистецтв.
29. Жанри в хореографії.
30. Значення музики в ритмічній основі танцювальної пластики, емоційного строю, характеру, образної виразності.
31. Потреба відчуття балетмейстером образного строю музики, її стилеві природи, національної характерності музикального твору.
32. Використання для постановки танцю готової музики і спеціально створеної композитором.
33. Робота з акомпаніатором.
34. Підбір музичного матеріалу згідно з композиційним планом.
35. Варіанти обробок основної мелодії — варіація, компіляція.
36. Робота з композитором. Творення музики згідно лібрето та композиційного плану, що розроблені балетмейстером; аналіз написаної музики, доробка її під час створення хореографічного твору.
37. Визначення у готовому музичному творі музичної форми, розподіл його на частини, фази, речення, музичної теми, мелодійного і ритмічного малюнку, метру, встановлення темпу, динамічних відтінків.
38. Розподіл між виконавцями танцю функцій і завдань з точним визначенням, через кого із персонажів передається та чи інша думка на кожні декілька тактів музики.
39. Визначення тривалості танцю, його окремих частин і кусків на основі тривалості відповідних частин музики.
40. Значення музичного матеріалу в роботі з виховання внутрішньої техніки артистів.
41. Тема та ідея хореографічного твору як проблема запитання. Їх зв'язок з драматургією та місце в хореографічному творі.
42. Художній образ як узагальнене художнє відображення дійсності
43. Хореографічний образ як конкретний характер людини, що про-являється через його відношення до оточуючої дійсності
44. Танцювальний текст, композиційна побудова — основа розкриття образу персонажа.
45. Взаємозв'язок хореографічного образу з музичним твором.
46. Створення типового образу.
47. Залежність вирішення образу від сюжету і ідеї танцювального номеру.
48. Стильова єдність у вирішенні образу в хореографічному творі.
49. Розвиток сюжету та виявлення ідеї номера через хореографічний образ.
50. Що означає слово «драматургія»? Драматургія Ж. Новера, К. Блазиса.

51. Основні частини танцювальної драматургії. Взаємозв'язок всіх частин драматургічної побудови.
52. Значення законів драматургії у створенні танцювального твору.
53. Ваше розуміння понять «композиція», «танцювальна композиція» та «композиція хореографічного тексту» та їх значення для створення хореографічного образу.
54. Відповідність хореографічного тексту поставленому завданню.
55. Що таке малюнок танцю?
56. Поняття мізансцени.
57. Лінійні малюнки. Закони перспективи.
58. Мотиви лінійні, колові, їх можливості розвитку за рахунок темпу, перебудови, положення лінії в просторі сцени.
59. Малюнки симетричні та асиметричні.
60. Залежність малюнку від задуму танцю, його ідеї, музичного матеріалу, національної притаманності танцю.
61. Малюнок танцю і розвиток хореографічного образу.
62. Зв'язок хореографічного тексту з малюнком танцю і музичним матеріалом.

I курс 2 семестр

1. Як ви розумієте етюдну форму у мистецтві.
2. Особливості створення танцювального етюду на розвиток хореографічного тексту;
3. Особливості створення танцювального етюду на розвиток композиційного малюнку;
4. Особливості створення танцювального етюду на розвиток акторської майстерності;
5. Особливості створення танцювального етюду на розвиток техніки виконання.
6. Розкажіть, за допомогою яких художніх прийомів можливо розкрити зміст танцю за допомогою малюнків.
7. Які художні прийоми допомагають розкривати та продовжувати сприйняття танцю.
8. Автономні прийоми побудови просторової композиції.
9. Композиційний фрагмент — як виражальні засіб композиційного малюнку або тексту.
10. Композиційний елемент — як важливий засіб образної характеристики танцювального малюнку або тексту.
11. Композиційна деталь — як засіб розкриття змісту, характеру та атмосфери танцю.

12. Основні компоненти образного рішення змісту танцю.
13. Які підходи допомагають створенню образного хореографічного тексту та малюнку.

2 курс 3 семестр

1. Актуальність змісту та балетмейстерського рішення номеру, його морально-естетичне та виховне значення.
2. Важливість гармонії всіх складових структури номеру.
3. Завдання різних етапів постановочної та репетиційної роботи.
4. Як досягнути яскравої образності та емоційності виконавців.
5. Авторський задум — основа створення будь-якого хореографічного твору.
6. Початок роботи над композиційним планом — назва твору, визначення його жанру, тема, ідея, форма, дійові особи.
7. Підбір, компоновка, обробка та аналіз музичного матеріалу.
8. Складові частини композиційно-постановчого плану.
9. Схематична (графічна) форма запису хореографічного тексту і таблиця та її вид для запису хореографічного тексту танцю.
10. Драматургія хореографічних творів згідно законів сцени, хореографічної композиції малюнків та тексту й образного змісту.
11. Як взаємодіють балетмейстер і композитор? Розкрити специфіку роботи балетмейстера з акомпаніатором.
12. Взаємодія музики та драматургії номеру.
13. Відпрацювання танцювальних комбінацій, рухів і робота з виконавцями над манерою та характером виконання.
14. Визначить різницю побудови танців малих форм в старих балетах та сучасних. Наведіть обґрунтовані приклади.
15. Як Ви розумієте поняття «хореографічна тема»? Наведіть приклади з відомих робіт балетмейстерів. Визначить хореографічну тему Вашої творчої роботи?
16. Як Ви розумієте поняття «хореографічний мотив»? Наведіть приклади з відомих робіт балетмейстерів. Охарактеризуйте хореографічний мотив Вашої творчої роботи?
17. Визначить різницю побудови танців малих форм в старих балетах та сучасних. Наведіть обґрунтовані приклади.
18. Значення музики в народженні хореографічного твору.
19. Як Ви розумієте поняття «хореографічна лексика» та «хореографічний текст», «композиція хореографічного тексту в contemporary dance»?
20. Перерахуйте основні прийоми відбору танцювальних рухів при роботі над створенням хореографічного тексту.
21. Як Ви розумієте прийом дроблення теми?

22. Як Ви розумієте прийом варіювання теми?
23. Як Ви розумієте прийом поновлення теми?
24. Як Ви розумієте прийом ускладнення теми?
25. Визначить основні компоненти образного рішення змісту танцю.
26. Визначить основні підходи до творення образного хореографічного тексту та малюнків.
27. Розкажіть, які підходи, прийоми Ви використовували при створенні власного танцювального номеру.

2 курс 4 семестр

1. Перечисліть форми сучасної хореографії. Як Ви можете охарактеризувати малі форми сучасної хореографії?
2. Сюжетні та безсюжетні форми хореографії.
3. Дійовий танець: історична справка, основні ознаки. Особливості створення дійового танцю малої форми в сучасній хореографії.
4. Дивертисментний танець: історична справка, основні ознаки. Особливості створення дивертисментного танцю малої форми в сучасній хореографії.
5. Хореографічна мініатюра: поняття, історія, сучасність.
6. Особливості створення сольного танцю в сучасній хореографії (навести приклади сучасних робіт балетмейстерів).
7. Танець для двох виконавців: особливості композиційної побудови танцю (навести приклади сучасних робіт балетмейстерів).
8. Танець для трьох виконавців: специфіка створення (навести приклади сучасних робіт балетмейстерів).
9. Танець для чотирьох виконавців: варіанти створення (навести приклади сучасних робіт балетмейстерів).
10. Пантоміма як окремий вид сценічного мистецтва.
11. Розкажіть, які підходи, прийоми Ви використовували при створенні власного танцювального номеру.

3 курс 5 семестр

1. Основні періоди формування, розвитку та становлення дитячої хореографічної просвіти в Україні;
2. Основні вимоги до змісту танців для дітей.
3. Основні вимоги до хореографічного тексту у танцях для дітей.
4. Перерахуйте основні прийоми відбору танцювальних рухів при роботі над створенням хореографічного тексту для дітей.

3 курс 6 семестр

1. Специфіка створення образів в сюжетному номері.

2. Особливості створення сюжетного групового танцю.
3. Специфіка створення хореографічного тексту в сюжетному номері.
4. Сюжетні та безсюжетні форми хореографії.
5. Визначить основні компоненти образного рішення змісту танцю.
6. Назвіть основні складові за рахунок яких будується хореографічний номер без яскраво вираженого сюжету.
7. Зміст поняття «сюжет» в літературі та мистецтві.
8. Типологія сюжетів.
9. Види побудови сюжету.
10. Визначте поняття «ситуація», «колізія», «інтрига».
11. Назвіть основні компоненти розвитку сюжету.
12. Переклад сюжетної основи на язык балетмейстерського задуму.
13. Сценічне рішення літературного твору в конкретних хореографічних формах.
14. Розробка сюжетної лінії у просторі, часі, хореографічних образах.

4 курс 7 семестр

1. Поняття «стилю» і «стилізації» в хореографії.
2. Джерела хореографічної стилізації.
3. Явища стилізації між різними національними культурами.
4. Характерний танець і стилізація — єдність і протиріччя в різні періоди розвитку хореографічного мистецтва.
5. Етнотанець в хореографічній стилізації.
6. Образ музичний і хореографічний як синтез художності у хореографічному мистецтві.
7. Музично-ритмічна основа хореографічного твору. Стилізація в музиці.
8. Сценічна обробка та втілення фольклорного матеріалу в сучасній хореографії.
9. Особливості художньої обробки фольклору в сучасній хореографії.

4 курс 8 семестр

1. Історичні основи формування синтезу видів мистецтва.
2. Синтез напрямів хореографічного мистецтва, як джерело утворення якісно нових художніх стилів в танці contemporary.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Обов'язкова література

1. Безуглая Г. А. Концертмейстер балета : Музыкальное сопровождение урока классического танца. Работа с репертуаром : учеб. пособие / Галина Безуглая. – СПб. : Акад. рус. балета им. А. Я. Вагановой, 2005. – 218 с.
2. Богданов Г. Ф. Работа над музыкально-танцевальной формой хореографического произведения. Вып. 1 : учеб.-метод. пособие / Г. Ф. Богданов. – М. : ВЦХТ, 2008. – (Я вхожу в мир искусств ; № 4).
3. Білаш П. Н. Балетмейстерське мистецтво і становлення української хореографії у контексті розвитку європейської художньої культури 10–30 років ХХ ст. : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.01 / П. Н. Білаш ; ДАКККіМ. – Київ, 2000. – 18 с.
4. Захаров Р. В. Сочинение танца: страницы педагогического опыта / Р. В. Захаров. – М. : Искусство, 1989. – 224 с.
5. Колногузенко Б. М. Види мистецтв і хореографії : метод. посіб. / Б. М. Колногузенко ; Нац. хореогр. спілка України. – 2-ге вид., допов. – Харків, 2014. – 319 с.
6. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : метод. посіб. з курсу "Мистецтво балетмейстера" / Б. М. Колногузенко ; Харків. держ. акад. культури, Харків. обл. осередок Нац. хореогр. спілки України. – Харків : ХДАК, 2018. – 207 с.
7. Колногузенко Б. Н. Сольный танец : метод. разработка по курсу "Искусство балетмейстера" / Б. Н. Колногузенко ; Харьк. гос. акад. культуры. – Изд. 2-е, доп. – Харьков : ХГАК, 2007. – 52 с.
8. Кохан Т. Г. Експресіонізм в контексті видової специфіки мистецтва : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.01 / Т. Г. Кохан ; ДАКККіМ. – Київ, 2002. – 16 с.
9. Левинсон А. Я. Старый и новый балет. Мастера балета / А. Я. Левинсон. – СПб. и др. : Лань : Планета музыки, 2008. – 554 с.
10. Мелехов А. В. Искусство балетмейстера : учеб. пособие / А. В. Мелехов. – Екатеринбург, 2015. – 500 с.
11. Островська К. В. Історія та розвиток кафедри народної хореографії Харківської державної академії культури // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2014. – Вип. 45. – С. 149–156.
12. Пісклова І. С. Особливості обробки танцювального фольклору (на прикладі сучасних постановок) / Ірина Пісклова // Народна творчість та етнологія. – 2015. – № 5. – С. 64–70.
13. Рехвіашвілі А. Ю. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. / А. Ю. Рехвіашвілі, О. С. Білаш. – Київ : КНУКіМ, 2017. – 152 с.
14. Хендрик О. Ю. Поняття contemporary dance та композиції його хореографічного тексту / О. Ю. Хендрик // Вісн. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – 2017. – № 3. – С. 128–132.
15. Чепалов О. І. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : монографія / О. І. Чепалов. – Харків : ХДАК, 2007. – 343 с.

16. Шабаліна О. М. Пластичність. Мова. Тіло : монографія / О. М. Шабаліна ; Харків. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2018. – 192 с.
17. Яніна-Ледовська Є. В. Балет «Весна священна» в трактуванні українських хореографів (1998–2013) / Є. В. Яніна-Ледовська // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2014. – Вип. 46. – С. 211–219.

Додаткова

1. Антіпова І. Аніко Рехвіашвілі: Я вибудовую емоції // Майдан зірок. – 1998. – № 19.
2. Базанов В. В. Техника и технология сцены / Базанов В. В. – М. : Искусство, 1976. – 97 с.
3. Бекина С. И. Музыка и движение / С. И. Бекина, Т. П. Ломова, Е. Н. Соковнина. – М. : Просвещение, 1983. – 208 с.
4. Баланчин Дж. 101 рассказ о большом балете : [пер. с англ.] / Дж. Баланчин, Ф. Мейсон. – М. : КРОН-ПРЕСС, 2000. – 494 с.
5. Беляева О. П. Искусство балетмейстера : учеб. пособие / О. П. Беляева. – 2-е изд., доп. – Минск : Респ. ин-т высш. шк., 2014. – 176 с.
6. Биркенбил В. И. Язык интонации, мимики, жестов / В. И. Биркенбил. – СПб. : Питер-Пресс, 1997. – 145 с.
7. Бортник К. В. Еволюція новаторства балету П. І. Чайковського «Лебедине озеро» від постановки М. Петіпа та Л. Іванова до версії Ф. Рідмана / К. В. Бортник // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2014. – Вип. 45. – С. 174–182.
8. Бортник К. В. Інтерпретація концепції американської мрії в балеті П. Чайковського «Лускунчик» / К. В. Бортник // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2016. – Вип. 53. – С. 243–250.
9. Бортник К. В. Особливості новаторських трактувань балету П. Чайковського «Лускунчик» / К. В. Бортник // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. – Харків, 2015. – Вип. 2. – № 7. – С. 7–10.
10. Гутковская С. В. Основы сочинения хореографической композиции. Ч. 2 : учеб.-метод. пособие / С. В. Гутковская. – Минск : БГУКИ, 2014. – 125 с.
11. Васенина Е. Российский современный танец. Диалоги. Emergency Exit / Е. Васенина. – М., 2005. – 268 с.
12. Ведихина О. Интервью с Борисом Эйфманом // Балет. – 1997. – № 87. С. 13–15.
13. Ладыгин Л. А. О музыкальном содержании учебных форм танца : метод. пособие / Л. А. Ладыгин. – М. : МГК, 1993. – 144 с.
14. Маньковская Н. Б. Эстетика постмодернизма / Маньковская Н. Б. – СПб. : Алетейя, 2000. – 337 с.
15. Мариус Петипа : материалы, воспоминания, статьи : сборник. – Л., 1971. – 446 с.
16. Мочалов Ю. А. Композиция сценического пространства. Поэтика мизансцены / Ю. А. Мочалов. – М. : Просвещение, 1981. – 239 с.

17. Островська К. Національне виховання в мистецькій діяльності Василя Авраменка / Карина Островська // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – Вип. 2. – С. 111–114.
18. Пастух В. В. Модерні хореографічні напрями в Галиччині (20–29-ті роки ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.01 / В. В. Пастух ; КНУКіМ. – Київ, 1999. – 21 с.
19. Рутберг И. Г. Пантомима. Движение и образ. – М. : Совет. Россия, 1981. – 160 с.
20. Савин В. З. Балетмейстер и фольклор : учеб.-метод. пособие / В. З. Савин. – Магнитогорск : Магнитогор. гос. консерватория, 2012. – 84 с.
21. Скотт Ю. Американский театр Алвина Эйли / Ю. Скотт // Советский балет. – 1991. – № 3. – С. 38–40.
22. Станішевський Ю. Павло Павлович Вірський / Ю. Станішевський. – Київ : Держ. вид-во образотворч. і муз. л-ри УРСР, 1962. – 45 с. : іл.
23. Станішевський Ю. Український радянський балетний театр (1925–1975). – Київ : Муз. Україна, 1975. – 223 с.
24. 100 балетных либретто / сост. Л. А. Энтелис. – 2-е изд. – Л. : Музыка, 1971. – 303 с.
25. Суриц Е. Балет и танец в Америке : очерки истории / Елизавета Суриц. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2004. – 390 с.
26. Суриц Е. Пластический и ритмопластический танец: его жизнь и судьба в России / Елизавета Суриц // Советский балет. – 1988. – № 6. – С. 47–49.
27. Хендрик О. Основи Бартенієфф: аналітичний підхід до педагогіки сучасного танцю // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених / Дрогобицьк. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. – Дрогобич, 2020. – Вип. 28, т. 4. – С. 223–228.
28. Хендрик О. Розвиток соціальності первісної людини засобами танцю / О. Хендрик // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Харків, 2009. – Вип. 27. – С. 289–298.
29. Хендрик О. Педагогічні підходи до створення contemporary dance під час навчання балетмейстерському мистецтву студентів українських ЗВО // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2019. – Вип. 65. – С. 196–206.
30. Хендрик О. Педагогічні прийоми композиції contemporary dance: досвід Каролін Карлсон // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань, 2020. – Вип. 2. – С. 145–153.
31. Шариков Д. І. «Contemporary dance» у балетмейстерському мистецтві : навч. посіб. / Д. І. Шариков. – Київ : КиМУ, 2010. – 170 с.

Інша

32. Cheney G. Basic Concepts in Modern dance. A Dance Horizons Book. Princeton Book Company, Publishers. – Princeton, New Jersey, 1989. – 128 p.
33. Eufeldt L. A primer for choreographers. Waveland Press, Inc. – Illinois, 1988. – 113 p.

34. Hays J. *Modern Dance: A Biomedical Approach to Teaching*. – St. Louis, MO: C.V. Mosby, 1981.
35. Horst L., Russell C. *Modern Dance Forms*. – Princeton, NJ: Dance Horizons/Princeton Book Co., Publ., 1987.
36. Humphrey D. *Construire la danse*. – Bernard Coutaz, 1990. – 224 p.
37. Fitt S. *Dance Kinesiology*. – New York : Schirmer Books, 1988.
38. Foster S. L. *Reading Dancing: Bodies and Subjects in Contemporary American Dance*. – Berkeley, CA : The University of California Press, 1986.
39. *La poétique de la danse contemporaine*, Laurence Louppe, éditions Contredanse, 1997.
40. Lewis D. *The illustrated dance technique of José Limón*. – New York : Harper and Row, Publishers, 1984.
41. Livett A. *Contemporary Dance*. – New York : Abbeville Press, 1978.
42. Minton S. C. *Choreography: A Basic Approach Using Improvisation*. – Champaign, Illinois : Human Kinetics Publishers, Inc., 1986.
43. Robinson J. *Danse, chemin d'éducation : pour une pédagogie de l'être*, auto-édité, 1993, diffusion Atelier de la danse.

Періодичні видання

44. Танцювальні студії : наук. журнал / Київ. нац. ун-т культури та мистецтв. – Режим доступу: <http://dancestudios.knukim.edu.ua/>.
45. *Ballet International / Tanz aktuell*. – <http://www.worldcat.org/title/ballet-international/oclc/470076944>.
46. *Contact quarterly : dance & improvisation journal*. – <https://contactquarterly.com/contact-us/index>.
47. *Dance Europe*. – <https://www.danceeurope.net/>.
48. *Dance Research Journal*. – <https://dancestudiesassociation.org/publications/dance-research-journal>.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Бібліотека Харківської державної академії культури : сайт. – Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/>.
2. Репозиторій ХДАК. – Режим доступу: <http://195.20.96.242:5028/khkda-khtmlui/>.
3. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського : сайт. – Режим доступу: <http://mtlib.org.ua/>.
4. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка : сайт. – Режим доступу: <https://korolenko.kharkov.com/>.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

Програма
та навчально-методичні матеріали до дисципліни

Укладачі:

ХЕНДРИК Ольга Юріївна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сучасної та бальної хореографії

МАКАРОВА Ірина Іванівна,

викладач кафедри сучасної та бальної хореографії

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерний набір Хендрик О. Ю.

Підписано до друку 25.09.2021 р. Формат 60x84/16

Гарнітура "Times". Папір для мн. ап.

Ум. друк. арк. 3,4. Обл.-вид. арк. 3.

Наклад 100. Зам. № 30

Адреса редакції видавця

ХДАК, 61057, Харків, Бурсацький узвіз, 4

Віддруковано в Aladdin Print

Україна 61057, м. Харків, вул. Донець-Захаржевського, 6/8